

Dr. Dorel Bahrin

**CONSILIUL SUPREM DE APĂRARE
A ȚĂRII ȘI CONTROLUL
PARLAMENTAR ASUPRA ACESTUIA**

**INSTITUTUL ROMÂN PENTRU DREPTURILE OMULUI
București 2009**

Redactor: Mihaela Scarlat

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a
României**

BAHRIN, DOREL

**Consiliul suprem de apărare a țării și
controlul parlamentar asupra acestuia –**
București: Editura I.R.D.O., 2009

ISBN 978-973-9316-75-0

I.S.B.N. 978-973-9316-75-0

Institutul Român pentru Drepturile Omului

București, B-dul Nicolae Bălcescu, nr.21

Telefon: +40 21 3114921

e-mail:office@irido.ro

Cuvânt înainte

O analiză atentă a locului și rolului Consiliului Suprem de Apărare a Țării în sistemul puterilor statului este oricând binevenită. Cu atât mai mult cu cât, în condițiile actuale, dominate de procese ale fenomenului globalizării, când apar noi sfidări și pericole la adresa securității naționale și internaționale, statul este nevoit să ia contramăsuri de prevenire și combatere a acestora.

Context în care, unele dintre aceste măsuri, sub o anumită motivare, ar putea duce la încălcarea ori nesocotirea unora dintre drepturile și libertățile fundamentale. Este ideea de bază pe care o are în vedere și autorul lucrării în tratarea temei de față, considerând că în situația în care astăzi există un număr mare de instituții care concură la realizarea securității naționale sunt necesare și contraponderi, promovate în primul rând prin instituția controlului parlamentar, prin care să se garanteze respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, cu prilejul luării și aplicării măsurilor de asigurare a securității naționale.

După o scurtă trecere în revistă a istoricului înființării Consiliului Suprem de Apărare a Țării, autorul încearcă să definească locul acestuia în sistemul puterilor statului, analizează atent rolul și atribuțiile instituției, oprindu-se pe larg la particularitățile sale, ca autoritate publică autonomă a puterii executive, subliniind în același timp ”necesitatea ca pe viitor să se găsească o formulă legală de exercitare a unui real control parlamentar privind CSAT – în special, și a domeniului de securitate în general, prin promovarea, de exemplu, a unei legi privind controlul democratic civil.“

Prof. univ. dr. Irina Moroianu Zlătescu

Introducere

Realitățile secolului al XXI-lea, un secol dominat de procesele subsumate fenomenului globalizării, cu noi sfidări și pericole asimetrice la adresa securității naționale și internaționale, obligă și va obliga statul român la contramăsuri, unele dintre acestea putând derapa spre violări ale unor drepturi și libertăți fundamentale ale omului, dacă nu există contraponderi, promovate în primul rând prin instituția controlului parlamentar care să garanteze aplicarea și respectarea strictă a acestora. Căci, așa cum se afirmă în art.1 al Declarației Universale a Drepturilor Omului, toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi. Dreptul la viață, la libertate și la siguranță sunt cele dintâi drepturi civile și politice, esențiale, legate între ele, de care depind toate celelalte.¹

Aceste contraponderi sunt cu atât mai necesare astăzi, când în România numărul instituțiilor ce concură la realizarea securității naționale este impresionant -peste 50, dintre care unele nu au beneficiat de la înființare de nici o supervizare parlamentară, iar altele, așa cum este și Consiliul Suprem de Apărare a Țării (CSAT), beneficiază de un control parlamentar pur formal.

Paradigma libertate –securitate (securitate națională și/sau libertăți civile) reprezintă un subiect “fierbinte” și tot mai dezbătut atât de specialiștii în domeniu cât și de societatea civilă.

Libertatea și securitatea sunt două deziderate sociale care nasc tensiuni și dezbateri aprinse atunci când democrațiile își proiectează politicile de securitate națională. Principala menire a unui stat democratic - liberal este aceea de a proteja drepturile și libertățile cetățenești. Potrivit lui Jean-Jacques Rousseau², cetățeanul încheie cu statul un contract social: el cedează o parte din drepturi în schimbul protecției asigurate de către stat. De aceea, statul are obligația să întrețină un sistem de securitate (armată, poliție, jandarmerie, servicii de informații etc.) pentru a-și respecta obligația contractuală față de cetățeni.

¹ Irina Moroianu Zlătescu, Drepturile Omului - un sistem în evoluție ed. a 2-a, IRDO, 2008, pag.201

² Jean-Jacques Rousseau, Contractul social, Ed. Antet, pag. 15

Există, însă, îngrijorarea ca aceste instituții pot declanșa lovituri de stat sau pot încălca drepturile și libertățile cetățenești. În consecință, în procesul de consolidare a democrației a existat o tendință de a îngădi puterile instituțiilor militarizate sau a celor răspunzătoare de coordonarea acestora, prin instituirea unor mecanisme de control democratic civil cu accent pe instituția controlului parlamentar. Astfel, drepturile și libertățile cetățenești au fost codificate în documente internaționale precum Declarația Universală a Drepturilor Omului, Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și în unele documente ale Uniunii Europene, drepturi și libertăți preluate în aproape toate constituțiile și legislațiile naționale.³

România a parcurs, în ultimele două decenii, un profund proces de democratizare, liberalizare și transformare instituțională. Procesul a cuprins instituționalizarea unor mecanisme de control democratic civil al instituțiilor de securitate națională, ***însă nu există garanția respectării drepturilor omului în contextul luptei eficiente împotriva terorismului.*** Astfel, determinarea instituțiilor securității naționale să lucreze eficient și responsabil, în același timp cu extinderea sau menținerea libertăților civile, este o sarcină ambițioasă și provocatoare. Pe de altă parte, dacă procesul de integrare în NATO și UE a presupus un set de criterii pentru evaluarea reformei, focalizate mai degrabă asupra domeniului apărării, transformarea domeniului de securitate a avut un ritm mai puțin alert, opinia publică fiind interesată doar de aspecte particulare, precum lustrarea, deconspirarea securității sau ascultarea telefoanelor.⁴

³ A se vedea Constituția României – extrase – Anexa 3

⁴ Marian Zulean, Libertate și securitate în România, Sibiu, 2008

Capitolul 1. Scurtă privire asupra instituției “consiliul apărării”

Existența unui organism politico-militar cu atribuții în domeniul apărării țării reprezintă o tradiție care își are izvorul în perioada dintre cele două războaie mondiale. După desăvârșirea unității naționale de la 1 decembrie 1918, statul unitar român a trecut printr-o perioadă de profunde și complexe transformări politice a căror expresie s-a regăsit în adoptarea Constituției din 1923, apreciată la acea vreme, printre cele mai moderne din Europa. În această Constituție, la art. 122 se stipulează: „Se va înființa un Consiliu Superior al Apărării Țării care va îngriji, în mod permanent, de măsurile necesare pentru organizarea apărării naționale.”⁵

Astfel, la 14 martie 1924 a fost adoptată *Legea privind organizarea Consiliului Superior al Apărării Țării*, care avea menirea de “*a examina, coordona și soluționa toate chestiunile relative la apărarea națională*”. Hotărârile Consiliului erau obligatorii după acceptarea lor de către Consiliul de Miniștri. Consiliul era compus din: Președintele Consiliului de Miniștri, Principele Moștenitor (corespunzător realității istorice a vremii), miniștri ai ministerelor de: Război, Externe, Industrie și Comerț, Comunicații, Lucrări Publice, Finanțe, Agricultură, Sănătate Publică și Interne. Din acest Consiliu mai făcea parte, cu vot consultativ, Consiliul Superior al Oștirii. Consiliul a funcționat până în 1940 fiind desființat odată cu preluarea puterii de către mareșalul Ion Antonescu.

Se impune precizarea că actualul CSAT nu are nici o legătură, ca tradiție istorică, cu fostul Consiliu de Coroană. Consiliul de Coroană a fost o structură politică cu caracter consultativ care funcționa pe lângă Regele României și care era compusă din membri selectați de acesta, de regulă, dintre foștii prim –miniștri și șefii partidelor politice importante, la care se adăugau unii membri ai Guvernului. Rolul Consiliului de Coroană era de a discuta decizii majore cu privire la politică și la dinastie. Existența

⁵ Carmen Rijnoveanu, *Consiliul Apărării al Republicii Socialiste România*, Institutul pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară al Ministerului Apărării, București 2006, pag. 4-6

Consiliului de Coroană a avut în majoritatea timpului un caracter informal, el fiind instituționalizat abia de Carol al II-lea prin Decret-lege pentru înființarea Consiliului de Coroană din 30 martie 1938, care prevedea la art.II: “Membrii Consiliului de Coroană vor fi numiți prin decret regal. Ei sunt desemnați de rege dintre actualii și foștii demnitari ai statului, bisericii, oștirii și ai Curții regale sau din personalități de vază ale Țării”.

În regimul comunist, o decizie de înființare a *Consiliului Apărării* a Republicii Socialiste România a fost determinată de evenimentele din Cehoslovacia din august 1968 (intervenția militară în forță a armatelor statelor membre ale Tratatului de la Varșovia din 21 august 1968).

În acest cadru, Marea Adunare Națională a adoptat la 14 martie 1969 - *Legea nr.5 pentru înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Apărării Republicii Socialiste România*. În ceea ce privește scopul creării Consiliului, la art.1 se stipula: “Se înființează Consiliul Apărării Republicii Socialiste România, organ deliberativ, care are sarcina de a examina, coordona și soluționa principalele probleme în domeniul apărării țării și asigurării securității statului atât în timp de pace, cât și în timp de război”, stabilindu-se și subordonarea Consiliului: “răspunde pentru întreaga sa activitate în fața Comitetului Central al Partidului Comunist Român, în fața Marii Adunări Naționale (MAN), iar în intervalul dintre sesiunile MAN, în fața Consiliului de Stat”.⁶ Consiliul se convoca numai de președintele acestuia cel puțin de două ori pe an și decidea prin vot majoritar, deschis exprimat, al membrilor săi.

Noua structură nu era un organ cu caracter legislativ. În cadrul Consiliului erau discutate o serie de hotărâri care ulterior erau adoptate, funcție de specific de: Președinte, Consiliul de Miniștri sau de Marea Adunare Națională. Hotărârile Consiliului Apărării erau, conform legii, obligatorii pentru Guvern. În conformitate cu prevederile legii, Consiliul Apărării se compunea din: președinte - secretarul general al CC al PCR (din 1965 prin modificarea Constituției - Președintele Republicii); membri: președintele Consiliului de Miniștri, ministrul Apărării Naționale, președintele Consiliului Securității Statului, ministrul Afacerilor Interne, ministrul Afacerilor Externe, președintele Comitetului de Stat al Planificării; alți membri - desemnați de CC al PCR și numiți prin decret de către Consiliul

⁶ Legea nr. 5/1969 pentru înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Apărării Republicii Socialiste România, art. 2

de Stat, secretar - șeful Marelui Stat Major. În conformitate cu art.5 al legii, Președintele Consiliului Apărării era comandantul suprem al forțelor armate ale Republicii Socialiste România, el coordonând și îndrumând întreaga activitate a Consiliului Apărării.

După decembrie 1989, evenimentele tulburi de pe tot parcursul anului 1990 au obligat instituțiile statului să reînființeze, prin Legea nr. 39/1990, un consiliu al apărării sub denumirea de Consiliul Suprem de Apărare a Țării - cu largi atribuții (în care se regăsesc atât prevederi din legea din 1924 cât și din legea din 1969). Această reglementare a apărut însă într-o perioadă în care nu era adoptată noua Constituție - 1991, CSAT trebuind să acopere și cadrul instituțional precar.

Dar concepția modernă - euro-atlantică, de organizare și funcționare a unei astfel de structuri, vizează doar un consiliu cu rol consultativ, sub denumirea generică de consiliul securității naționale. Un Consiliu de Securitate Națională - CSN (National Security Council - NSC) este de obicei o ramură executivă a unui corp guvernamental responsabil pentru coordonarea politicii pentru problemele de securitate națională. (Astfel în SUA, CNS a fost înființat în 1947 pentru a-l ajuta pe președintele Statelor Unite să formuleze politica externă și pe cea militară, dar și pentru a coordona activitatea Departamentului de Stat și a Pentagonului privind domeniul militar. În timpul președinției lui John Kennedy, la începutul anilor '60, influența Consiliului a cunoscut o creștere. În prezent prerogativele CNS vor fi iarăși lărgite dincolo de domeniul său tradițional de activitate, conform anunțului noului lider de la Casa Albă - Barack Obama.).

Capitolul 2. Locul, rolul, atribuțiile și statutul Consiliului Suprem de Apărare a Țării

Analizând componența și atribuțiile CSAT apreciem că *Legea nr. 415 din 27 iunie 2002 privind organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării*, cu modificările și completările ulterioare, definește eronat CSAT (reducându-i importanța) ca o autoritate administrativă autonomă.⁷

Faptul că în Constituție această autoritate publică este încadrată la Titlul III - Capitolul V, Secțiunea 1 - Administrația centrală de specialitate, nu constituie un argument solid în susținerea acestei definiții, Constituantul negăsind probabil la acel moment alt loc în economia actului fundamental, așa cum s-a întâmplat și în cazul instituției prefectului care a fost “încadrată” la administrația publică locală.⁸

Analizând componența CSAT (Președintele României, primul ministru, Președintele Senatului, ministrul apărării naționale, ministrul de interne, ministrul afacerilor externe, ministrul justiției, ministrul industriei și resurselor, ministrul finanțelor publice, directorul Serviciului Român de Informații, directorul Serviciului de Informații Externe, șeful Statului Major General și consilierul prezidențial pentru securitate națională) constatăm că în componența sa intră: instituția șefului statului, componenta forte a Guvernului României și șefii principalelor servicii secrete ale României – practic un Executiv sui-generis.

Prezența președintelui Senatului în componența CSAT, posibilă în urma amendării Legii 415/2002, o apreciem ca cel puțin inoportună, ducând practic la confuziunea puterilor statului. Este adevărat că și membrii Guvernului pot fi, potrivit Constituției, în același timp și membri ai Parlamentului – încălcându-se și în acest caz, prin excepție, principiul separației și echilibrului puterilor în stat, dar pericolul este -apreciem- mai mic, aceștia neputând ocupa în același timp și funcții de conducere în Parlament. În anul 2006, instituția prezidențială a lansat o propunere de modificare a legii CSAT

⁷ Legea nr.415 din 27 iunie 2002 privind organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării, cu modificările și completările ulterioare

⁸ Constituția României, art. 119

(rămasă însă la stadiul de propunere) în care, pentru prima dată, s-a lansat ideea cooptării în CSAT a președinților celor două Camere și renunțându-se la prevederea privind controlul parlamentar al CSAT.

Susținem ideea ca președinții celor două Camere să poată participa la ședințele CSAT, dar numai cu statutul de invitați permanenți, în nici un caz nu ar trebui să devină membri CSAT.

Legea nr. 415/2002, dezvoltând prevederile constituționale, stabilește peste 28 de atribuții ale CSAT, sintetizate în rapoartele anuale CSAT pe 12 direcții principale de acțiune:

- aprobarea unor documente cu caracter politic - de importanță strategică (strategia de securitate națională, strategia de apărare națională) și rapoartele sale de activitate ;
- coordonarea activității instituțiilor sistemului securității naționale pentru consolidarea rolului României în cadrul Alianței Nord-Atlantice, Uniunii Europene și al celorlalte organizații internaționale;
- supervizarea activității de apărare și de ordine publică (lupta împotriva corupției, fraudei și spălării banilor, prevenirea și combaterea fenomenelor de contrabandă, migrație clandestină și trafic de persoane, trafic și consum ilicit de droguri și de substanțe stupefiante);
- coordonarea unitară a activității de informații, contrainformații și de securitate. Măsurile destinate întăririi stării de securitate națională;
 - avizarea unor proiecte de acte normative;
 - asigurarea resurselor și infrastructurii necesare apărării ordinii publice și siguranței naționale;
 - supervizarea pregătirii economiei și rezervei de mobilizare pentru apărare;
 - analiza realizării protecției informațiilor clasificate naționale, NATO și UE, precum și a celor care fac obiectul acordurilor intervenite;
 - gestionarea urgențelor civile (schimbări climatice globale, fenomene meteorologice extreme);
 - asigurarea securității energetice;
 - numiri în funcție și avansarea în grad, participarea la examenul pentru acordarea gradului de general, precum și unele aspecte privind protecția socială a militarilor.

Președintele României îndeplinește în cadrul CSAT, conform Constituției⁹, funcția de președinte al Consiliului Suprem de Apărare a Țării. Președintele Senatului (prin amendarea Legii nr.415/2002) și primul-ministru

⁹ Constituția României , art.92 alin. (1)

al Guvernului României îndeplinesc funcțiile de vicepreședinți ai Consiliului Suprem de Apărare a Țării.

Ca un paradox, în baza direcțiilor de acțiune mai sus prezentate, CSAT a avizat, de exemplu în anul 2007, exercitarea de către România a Președinției Consiliului Drepturilor Omului al ONU (Geneva, iunie 2007-iunie 2008), dar n-a dezbătut niciodată politica energetică privind exploatarea platoului continental al Mării Negre.

În analiza sintagmei - CSAT o autoritate administrativă autonomă, trebuie clarificată în primul rând categoria de autoritate autonomă (nici reglementările în vigoare și nici doctrina în domeniu nu au clarificat această noțiune).

O primă accepțiune vizează autonomia (independența) acestei autorități față de puterile statului (dacă este vizată o autoritate administrativă autonomă, autonomia (independența) se manifestă doar față de Guvern).

O altă accepțiune, care vizează doar autoritățile administrative autonome, se referă la autonomia financiară, autoritatea respectivă având obligația de a se autofinanța, rămânând însă în subordinea sau în coordonarea directă a Guvernului sau a unui minister.

În nici una din aceste accepțiuni nu se poate însă încadra CSAT.

De asemenea, deși la o primă evaluare a direcțiilor de acțiune a CSAT ar părea că acestea au doar un caracter administrativ, analizând hotărârile CSAT constatăm că în ***majoritate au un caracter politic.***¹⁰

Rolul CSAT crește exponențial, funcție de agravarea situației, pe timpul stărilor excepționale. Astfel, începând cu instituirea stării de asediu CSAT împarte practic puterea cu Guvernul.

Potrivit prevederilor planului de mobilizare aprobat, ministerul finanțelor elaborează proiectul bugetului de stat pentru război, pe baza propunerilor ministerelor și ale celorlalte instituții cu atribuții în caz de mobilizare sau de război. Punerea în aplicare a planului de mobilizare și a execuției bugetului de stat pentru război se aprobă de Parlament, pe baza propunerilor Consiliului Suprem de Apărare a Țării.

Legea nr 45/1994 a apărării naționale a României, cu modificările și completările ulterioare, reglementează în principal acțiunile desfășurate de factorii decidenți după declararea stării de război (regimul rechizițiilor, ***înființarea Marelui Cartier General, subordonat direct Consiliului Suprem de Apărare a Țării***, regimul prestării obligatorii a unor servicii de către populație, regimul comandamentelor militare de județ etc.).

¹⁰ A se vedea Anexa nr.2 care prezintă hotărârile CSAT adoptate în anul 2007

Față de argumentele prezentate apreciem că CSAT este o autoritate publică a puterii executive. *În acest context puterea executivă, în cazul României, ar fi compusă din: Președinte (șeful statului), Guvern și CSAT. Se pune întrebarea dacă mai poate fi definită ca bicefală puterea executivă a României?. Apreciam că da, dar menționând și faptul că CSAT este un produs hibridat al celor două dimensiuni ale puterii executive.*

CSAT, așa cum am mai precizat, reprezintă o construcție originală în arhitectura puterilor executive pe plan euro-atlantic. Astfel, de exemplu, Bulgaria are - ca structură similară - potrivit Constituției sale, un consiliu consultativ (Consiliul Consultativ pentru Securitate Națională), iar Bulgaria este o republică parlamentară, în care președintele republicii este ales prin vot direct.

Lucrurile s-au complicat și mai mult prin promovarea hotărârii CSAT din anul 2005 (hotărâre la care ne vom referi mai amănunțit în Cap. 4 al lucrării) de a se înființa, în cadrul CSAT, o comunitate națională de informații, practic un CSAT în CSAT, de asemenea o structură cu caracter original, întrucât această comunitate, în spațiul euro-atlantic, este o structură de sine stătătoare.

La o ipotetică amendare a Constituției, indiferent de forma care s-ar adopta - republică semi-prezidențială sau republică parlamentară clasică, CSAT s-ar putea transforma, cum este și firesc, într-un consiliu de securitate națională cu rol consultativ. Ca republică semi-prezidențială, Președintele ar conduce practic Executivul, ne mai având nevoie de o altă structură cu caracter decizional, iar în cazul unei republici parlamentare actualele puteri ale CSAT ar deveni disproporționate în raport cu o funcție mai mult simbolică pe care ar ocupa-o șeful statului.

Capitolul 3. Particularitățile Consiliului Suprem de Apărare a Țării ca autoritate publică autonomă a puterii executive

La acest punct nu ne propunem să demonstrăm necesitatea sau, din contra, anacronismul unei astfel de structuri statale, întrucât existența CSAT este reglementată de Constituție, ci să încercăm să facem o radiografie cât mai exactă a specificului ei.

CSAT este o autoritate publică fără *personalitate juridică*, secretariatul său, potrivit art.11 din Legea nr. 415/2002, funcționează în cadrul Administrației Prezidențiale, fiind coordonat de secretarul Consiliului Suprem de Apărare a Țării.

CSAT nu are o activitate permanentă, așa cum îl au instituția șefului statului sau Guvernul, ci este convocat *de președintele acestuia, trimestrial sau ori de câte ori este necesar*. Este adevărat că și Guvernul se întrunește săptămânal sau ori de câte ori este nevoie, conform Legii nr.90/2001, dar atunci când nu se întrunește, continuitatea funcționării este asigurată de primul ministru și aparatul de specialitate al Guvernului. În cazul CSAT (structură de conducere de tip colegial) prerogativele președintelui CSAT se pot manifesta doar în plenul acestuia.

În exercitarea atribuțiilor ce îi revin, Consiliul Suprem de Apărare a Țării emite hotărâri, potrivit legii, *care sunt obligatorii pentru autoritățile administrației publice și instituțiile publice la care se referă*. Acestea răspund, în condițiile legii, de măsurile luate pentru punerea lor în aplicare. Hotărârile Consiliului Suprem de Apărare a Țării se semnează de președintele acestuia și se comunică autorităților administrației publice și instituțiilor publice la care se referă, integral sau în extras, cu excepția celor pentru care se hotărăște altfel.

De regulă, aceste hotărâri (ca și-n formulele constituțiilor interbelice sau din regimul comunist) trebuie să fie validate prin hotărâri ale Parlamentului României sau după caz puse în aplicare prin hotărâri de Guvern, pentru a putea avea forță juridică. Se cunoaște o singură excepție, Strategia de Securitate Națională a României - 2007 care (datorită divergențelor existente la acea dată între Guvern și Președinte) nu a mai fost supusă validării de către Parlament.

Capitolul 4. Contradicții și incoerențe rezultate din aplicarea Hotărârii CSAT din 18 noiembrie 2005¹¹.

Prin Hotărârea CSAT din 18 noiembrie 2005 s-a creat în cadrul CSAT **Comunitatea națională de informații** (CNI), crescând astfel rolul acestuia privind coordonarea unitară și controlul serviciilor de informații. Această structură a fost însă înființată fără ca, chiar post factum, să se amendeze Legea nr. 415/2002, pentru a se prevedea prin lege dreptul CSAT de a înființa diferite structuri. Totuși, având în vedere că Raportul de activitate al CSAT pe anul 2005 a fost aprobat de plenul Parlamentului României (într-o ședință comună a celor două Camere din anul 2006) s-ar putea aprecia că a existat și acceptul tacit al Parlamentului privind noile dimensiuni ale CSAT.

Astfel, în art. 1 al Hotărârii se prevede: “În cadrul Consiliului Suprem de Apărare a Țării, funcționează **Comunitatea națională de informații (CNI)**. Aceasta reprezintă rețeaua funcțională a autorităților publice din sistemul securității naționale bazată pe unitatea de scop, obiective și strategie, asigurată prin informațiile furnizate de următoarele structuri, denumite și componente ale CNI: Serviciul Român de Informații, Serviciul de Informații Externe, Direcția Generală de Informații a Apărării și Direcția Generală de Informații și Protecție Internă din Ministerul Administrației și Internelor. “

Organizarea și coordonarea unitară a activităților de informații care privesc securitatea națională se realizează de către Consiliul Suprem de Apărare a Țării prin **Comitetul coordonator pentru comunitatea națională de informații**. Cooperarea și colaborarea între componentele comunității naționale de informații se asigură de către **Consiliul operativ** al comunității naționale de informații. Ca structură tehnic - operațională a fost creat, de asemenea, **Oficiul pentru Informații Integrate**, condus de un consilier de stat din cadrul Departamentului pentru securitate națională al Administrației Prezidențiale. Oficiul este structura care planifică nevoile de informații

¹¹ Hotărârea C.S.A.T din 18 noiembrie 2005 privind unele măsuri pentru organizarea și coordonarea unitară a activităților de informații este prezentată integral în Anexa 1

pentru securitatea națională și elaborează Buletinul Informațiilor Naționale de Securitate și alte produse analitice integrate, destinate membrilor CSAT și altor utilizatori ai informațiilor de securitate, stabiliți potrivit legii. Pe lângă Comitetul Coordonator funcționează **Consiliul consultativ al Comunității naționale de informații**.

Analiza comparativă a atribuțiilor CSAT, pe de o parte, și a atribuțiilor Comitetului coordonator, pe de altă parte, demonstrează incoerența și caracterul contradictoriu al unor reglementări. Astfel, CSAT analizează și/sau propune, potrivit legii, promovarea datelor, informărilor și evaluărilor furnizate de serviciile de informații și celelalte structuri cu atribuții în domeniul siguranței naționale (art.4, lit. a, pct.4 din Legea nr.415/2002), în timp ce Comitetul coordonator aprobă evaluările periodice integrate de nivel strategic (art.3, alin 2, lit.g din Hotărârea CSAT). Este astfel evident că se acordă Comitetului coordonator atribuții chiar mai importante și mai ample decât cele stabilite de lege pentru CSAT.

Și mai nefiresc este faptul că printr-o hotărâre a unei autorități publice se stabilesc anumite atribuții președinților de comisii parlamentare, în calitate lor de componenți ai Consiliului consultativ al Comunității Naționale de Informații, calitate acordată de CSAT. Acest Consiliu Consultativ funcționează pe lângă Comitetul Coordonator (compus din consilierul prezidențial pentru securitate națională, directorul SRI, directorul SIE, ministrul Apărării Naționale, ministrul de Externe, ministrul Administrației și Internelor, ministrul Justiției și consilierul primului-ministru pentru probleme de securitate), astfel încât unii președinți de comisii parlamentare vor putea avea obligații față de o structură executivă. Iată cum, **în locul controlului parlamentar s-a instituit un fel de control al Executivului asupra activității unor membri cu funcții ai puterii legislative**, “obligați” de CSAT, în calitate de membri ai Consiliului Consultativ, să comunice aprecieri în legătură cu utilitatea informațiilor primite, să furnizeze expertiză și consultanță analitică necesare componentelor CNI și să faciliteze externalizarea unor activități auxiliare sau complementare ale acestor componente ale CNI.

Și această structură, așa cum am mai precizat, este atipică în spațiul euro-atlantic, unde funcționează comunități de informații **ca entități de sine stătătoare** și care reunesc toate serviciile unui stat, sub coordonarea, de regulă, a șefului serviciilor de informații externe (în SUA US Intelligence Community - organism care coordonează activitatea celor 16 servicii secrete de informații ale SUA, este condus de Director of National Intelligence care

este și directorul CIA).

Trebuie să subliniem faptul că autorul nu este de principiul că, cel puțin în această etapă, trebuie micșorat rolul CSAT. Din contră, autorul a susținut în cadrul unor reuniuni științifice¹² necesitatea creșterii rolului CSAT în domeniul controlului domeniului de securitate. Problema care se ridică vizează doar modernizarea instituției și așezarea sa pe fundamente legale.

În materialul menționat susțineam următoarele propuneri:

- acordarea de personalitate juridică Consiliului Suprem de Apărare a Țării;
- crearea unei structuri noi: secretariatul general al CSAT, cu următoarele compartimente de specialitate: direcție administrativă, birou juridic, Direcția pentru probleme de securitate și apărare, Direcția de control al domeniului de securitate;
- acordarea unui rol special președinților comisiilor de apărare, ordine publică și apărare națională din cele două Camere;
- o nouă configurație privind componența CSAT.

În paralel se susținea necesitatea privind redimensionarea Departamentului Securității Naționale din cadrul Administrației Prezidențiale, care și la această dată asigură atât logistica cât și personalul de specialitate pentru CSAT.

Personalul Secretariatului General CSAT ar fi putut fi încadrat cu funcționari publici cu statut special, putându-se astfel realiza și o permanentizare pe posturi a specialiștilor din acest domeniu deosebit de sensibil.

¹² Volumul editat cu ocazia celei de-a XI-a sesiuni de comunicări științifice internaționale “Man in the Knowledge Based Organization“ organizată de Academia Trupelor de Uscat, Sibiu 23 - 25 noiembrie 2006, pag. 235-241

Capitolul 5. Controlul parlamentar privind activitatea CSAT

Instituția controlului parlamentar prezintă o importanță cu totul aparte atât pentru funcționarea pe plan mai larg a întregului sistem al organizării statale cât și din punct de vedere al exercitării funcțiilor Parlamentului.

Pe plan politic, controlul parlamentar reprezintă o constantă a procesului democratic iar pe plan social are rolul de a aduce la cunoștința opiniei publice modul de funcționare a instituțiilor statului.

Prin dimensiunile sale, controlul parlamentar are un caracter cât se poate de cuprinzător, el exercitându-se asupra unei largi categorii de factori de decizie politică și statală vizând: șeful statului, CSAT, Guvernul, administrația publică de stat (centrală și locală), instituțiile publice subordonate autorităților administrației publice locale, dar și asupra unor agenți economici cu capital (majoritar) de stat.

În activitatea de control, Parlamentul nu se substituie autorităților pe care le controlează ci verifică sau supervizează dacă acestea își îndeplinesc atribuțiile legale, în limitele legii, în scopul realizării politicii generale a statului și pentru afirmarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor.

Un subiect sensibil dar și la modă pe întreg parcursul anilor 2006-2008 l-a reprezentat controlul parlamentar al domeniului de securitate, și care a provocat controverse atât în rândul societății civile cât și în mediul politic, prin punerea în circulație de către CSAT a noilor proiecte de legi privind securitatea națională. Pe fondul creșterii pericolelor asimetrice privind securitatea națională-vizând în special amenințarea teroristă, există o tendință, care se manifestă pe întregul spațiu euro-atlantic, de a se viola drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor, în numele necesității micșorării unor vulnerabilități la adresa securității naționale, vizând măsuri ce pot leza libertatea individuală, viața intimă și privată (drepturi fundamentale garantate de Constituție la art. 23 și 26), sau de conferire pentru serviciile de informații a unor atribuții de urmărire penală preliminară.

Or, exact în acest domeniu mai mult decât sensibil, controlul parlamentar abia face primii pași reali, dar este adevărat că și în spațiul euro-atlantic această dimensiune de control s-a dezvoltat abia la sfârșitul anilor 60 ai secolului trecut.

Parlamentul este cea mai îndreptățită instituție ce ar trebui să vegheze, prin instituția controlului parlamentar, la respectarea principiului echilibrului și separației puterilor în stat. În caz contrar, buna funcționalitate și stabilitatea statului de drept pot fi afectate.

Potrivit Legii nr.415/2002¹³ activitatea CSAT este supusă controlului parlamentar: *“Activitatea Consiliului Suprem de Apărare a Țării este supusă examinării și verificării parlamentare. Anual, nu mai târziu de primul trimestru al anului următor, precum și la cererea comisiilor permanente de specialitate ale Parlamentului sau ori de câte ori se consideră necesar, Consiliul Suprem de Apărare a Țării prezintă, în ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului, rapoarte asupra activității desfășurate.”*

Având în vedere că, potrivit legii, CSAT **organizează și coordonează unitar activitățile care privesc apărarea țării și siguranța națională**, rolul controlului parlamentar ar putea fi deosebit de important, rol care în practică este doar unul formal, având în vedere că acesta se rezumă în a se prezenta **anual** (de către secretarul CSAT) în plenul celor două Camere, raportul asupra activității desfășurate, raport care se bucură de o votare pur formală. (O singură dată, în anul 2006 unii parlamentari din opoziție au propus să nu fie aprobat raportul CSAT pe anul 2005 pe motivul înființării Comunității Naționale de Informații, fără a se fi amendat în prealabil Legea nr. 415/2002, inițiativă care a rămas însă la stadiul de intenție).

Este de menționat necesitatea ca pe viitor să se găsească formula legală de exercitare a unui real control parlamentar privind CSAT - în special și a domeniului de securitate - în general, prin promovarea, de exemplu, a unei legi privind controlul democratic civil.

¹³ Legea nr. 415 din 27 iunie 2002 privind organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării, cu modificările și completările ulterioare, art.2

Summary

The research work aims to present a new approach of the place and role of the Supreme Council for Country Defense (SCCD) treating it, at least from the doctrinaire point of view, as a public authority of the Executive power. Although the Law no. 415/2002 defines SCCD as an autonomous administrative authority, analyzing its composition (representatives from the top level for the two dimensions of executive power, heads of intelligence services and, more recently, the President of the Senate) and the powers conferred by its law on organization and functioning, one can see that SCCD is a real Executive of the security domain.

The paper does not aim to demonstrate the necessity or opposite, the anachronism of such a state structure (although at conceptual level it approaches these issues) considering that the statute of CSAT is regulated by the Constitution, but it is trying to make a more precise X-ray of this authority, identifying the strengths and weaknesses (legal status, the legal regime of CSAT acts etc.). Supporting the necessity, within SCCD, of a control structure regarding the field of security (structure that could prevent, for example, the damaging concession of the Black Sea continental shelf), it is underlined the need for a real control made by the Parliament over SCCD, in particular, and over the field of security, in general.

CONSILIUL SUPREM DE APĂRARE A ȚĂRII

Hotărârea din 18. 11. 2005

privind unele măsuri pentru organizarea și coordonarea unitară a activităților de informații pentru securitate națională ¹⁴

În temeiul art. 1 și ale art. 4 lit. a), pct. 4, lit. d), pct. 5 și pct. 6, lit. f), pct.3 și pct. 20 – 26, din Legea nr. 415/2002 privind organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării,

În temeiul prevederilor art. 119 din Constituția României, republicată, ale art. 6 alin. 2 și art. 7 din Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională a României, precum ale legilor privind apărarea națională, organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, Serviciului de Informații Externe și a celorlalte autorități publice din sistemul securității naționale, Având în vedere Doctrina națională a informațiilor pentru securitate, În scopul organizării și coordonării unitare a activităților de informații care privesc securitatea națională,

CONSILIUL SUPREM DE APĂRARE A ȚĂRII

H O T Ă R Ă Ș T E:

Art. 1. - (1) În cadrul Consiliului Suprem de Apărare a Țării, funcționează Comunitatea națională de informații (CNI). Aceasta reprezintă rețeaua funcțională a autorităților publice din sistemul securității naționale bazată pe unitatea de scop, obiective și strategie, asigurată prin informațiile furnizate de următoarele structuri, denumite și componente ale CNI: Serviciul Român de Informații, Serviciul de Informații Externe, Direcția Generală de Informații a Apărării și Direcția Generală de Informații și Protecție Internă din Ministerul Administrației și Internelor.

¹⁴ sursa : site-ul Administrației prezidențiale

(2) Organizarea și funcționarea Comunității naționale de informații se bazează pe:

a) integrarea informațiilor furnizate de componentele CNI;

b) responsabilitatea fiecărei componente a Comunității naționale de informații pentru produsele informative furnizate;

(3) Activitățile de informații desfășurate de componentele Comunității se fundamentează pe principiile:

a) legalității, potrivit căruia căutarea, culegerea și valorificarea informațiilor se execută potrivit competențelor legale determinate, numai în legătură cu fapte, împrejurări sau situații cu potențial de amenințare la adresa securității naționale prevăzute de lege;

b) obiectivității, potrivit căruia fiecare componentă este obligată să furnizeze informații imparțiale, echidistante și independente de orice imixtiuni politice, raportate la criteriile de stabilire a adevărului;

c) neutralității și echidistanței, potrivit căruia conduita profesională a personalului entităților componente ale Comunității naționale de informații se situează în afara oricăror ingerințe de natură a favoriza ori discrimina persoane sau organizații în exercitarea drepturilor legale ale acestora;

d) oportunității informării, potrivit căruia informarea factorilor prevăzuți de lege să primească informații necesare fundamentării deciziilor ce privesc securitatea națională sau aplicarea legii se realizează pe bază de informații exacte, corecte și transmise în timp util, astfel încât să permită adoptarea măsurilor de prevenire, contracarare sau înlăturare a stărilor de pericol sau a amenințărilor;

e) planificării, anticipării și previziunii, potrivit cărora resursele informaționale necesare se planifică, creează și gestionează astfel încât să se asigure evitarea surprinderii strategice față de orice amenințări interne sau externe;

f) cooperării și colaborării, potrivit cărora componentele Comunității naționale de informații inițiază și dezvoltă protocoale, programe și operațiuni de coordonare a eforturilor informative – naționale sau împreună cu cele ale statelor aliante – și de promovare a culturii de securitate în parteneriat cu autorități sau instituții publice ori organizații de drept privat;

g) transparenței, potrivit căruia, în legătură cu activitatea Comunității naționale de informații, orice autoritate sau persoană realizează consensul asupra necesității păstrării secretului cu privire la informațiile referitoare la surse, operațiuni, metode și mijloace; identitatea personalului operativ și

informațiile deținute; orice referiri legate de informații, de la obținere, evaluare și până la valorificarea cu titlu de confidențialitate, a acestora de către guverne sau servicii străine;

h) protecției surselor și mijloacelor, potrivit căruia componentele Comunității naționale de informații își garantează reciproc deplina protecție a surselor de informații și secretul operațiunilor desfășurate.

Art. 2. - Organizarea și coordonarea unitară a activităților de informații care privesc securitatea națională se realizează de către Consiliul Suprem de Apărare a Țării prin Comitetul coordonator pentru comunitatea națională de informații, denumit în continuare, Comitetul.

Art.3. - (1) Comitetul are următoarea componență:

- a) Consilierul prezidențial pentru securitate națională;
- b) Directorul Serviciului Român de Informații;
- c) Directorul Serviciului de Informații Externe;
- d) Ministrul Apărării Naționale;
- e) Ministrul Afacerilor Externe;
- f) Ministrul Administrației și Internelor;
- g) Ministrul Justiției;
- h) Consilierul Primului ministru pentru probleme de securitate.

(2) Comitetul îndeplinește următoarele atribuții:

a) asigură coerența acțiunilor necesare pentru aplicarea unitară a Strategiei de Securitate Națională în domeniul activităților de informații, contrainformații și de securitate;

b) avizează și propune proiectul Planului Național de Priorități Informative, elaborat de Consiliul operativ, pe care îl supune adoptării Consiliului Suprem de Apărare a Țării și aprobării Președintelui României;

c) stabilește măsurile necesare implementării direcțiilor de acțiune ale comunității naționale de informații, în conformitate cu orientările strategice fixate de Consiliul Suprem de Apărare a Țării;

d) supune aprobării Consiliului Suprem de Apărare a Țării propunerile pentru cheltuielile și dotările de utilitate și interes comune, pentru toate componentele Comunității de informații;

e) analizează și soluționează problemele ce privesc cooperarea și colaborarea dintre componentele Comunității naționale de informații;

f) asigură armonizarea și complementaritatea acțiunilor sau operațiunilor de informații în țară sau în străinătate, precum și dezvoltarea cooperării cu serviciile statelor membre NATO și Uniunii Europene, precum și cu alți parteneri externi;

g) aprobă evaluările periodice integrate de nivel strategic;

h) supune analizei Consiliului Suprem de Apărare a Țării necesitățile de actualizare a legislației și celorlalte reglementări ale domeniului securității naționale și activității serviciilor de Informații.

Art. 4. - (1) Cooperarea și colaborarea între componentele comunității naționale de informații se asigură de către Consiliul operativ al comunității naționale de informații, denumit, în continuare, Consiliul operativ.

(2) Consiliul operativ, condus de consilierul prezidențial pe probleme de securitate națională, funcționează sub autoritatea Comitetului și are următoarea componență:

a) Consilierul primului ministru pentru probleme de securitate;

b) Adjunctul directorului Serviciului Român de Informații;

c) Adjunctul directorului Serviciului de Informații Externe;

d) Directorul general al Direcției Generale de Informații a Apărării;

e) Directorul general al Direcției Generale de Informații și Protecție Internă din Ministerul Administrației și Internelor;

(3) Consiliul operativ îndeplinește următoarele atribuții:

a) asigură îndeplinirea prevederilor din documentele de planificare informativă, coordonare operativă și cooperare asumate prin:

a.1. strategiile, programele și planurile de acțiune naționale pentru prevenirea și combaterea terorismului, proliferării armelor de distrugere în masă, criminalității organizate, corupției și altor amenințări transfrontaliere.

a.2. Planul Priorităților Naționale de Informații;

a.3. Protocolul general de cooperare privind activitatea de informații pentru securitatea națională;

a.4. Protocolul general de cooperare pentru prevenirea și combaterea terorismului;

a.5. Protocoalele sau planurile de cooperare multilaterale convenite între membrii comunității;

b) convine asupra operațiunilor și proiectelor informative, contrainformative și de securitate, destinate susținerii unor strategii naționale, potrivit solicitărilor Comitetului.

Art. 5. - (1) Planificarea și evaluarea unitare a informațiilor necesare susținerii strategiilor și politicilor naționale de securitate se realizează de către Oficiul pentru Informații Integrate, denumit, în continuare, Oficiul.

2) Oficiul este structura care planifică nevoile de informații pentru securitate națională și elaborează Buletinul Informațiilor Naționale de Securitate și alte produse analitice integrate, destinate membrilor C.S.A.T. și altor utilizatori ai informațiilor de securitate, stabiliți potrivit legii.

(3) Oficiul este condus de consilierul de stat din cadrul Departamentului pentru securitate națională al Administrației Prezidențiale, ajutat de doi adjuncți, desemnați de directorii SRI și SIE, cu avizul CSAT.

(4) În cadrul Oficiului lucrează personal desemnat de instituțiile reprezentate în Consiliul operativ și, în raport de nevoi, specialiști și experți din alte domenii de activitate.

(5) Oficiul îndeplinește următoarele atribuții:

a) elaborează proiectul Planului Național de Priorități Informative, în conformitate cu Strategia de Securitate Națională adoptată de CSAT;

b) repartizează instituțiilor componente ale Comunității naționale de informații, în funcție de competențele legale, sarcinile ce decurg din Planul național de priorități informative și urmărește realizarea acestora;

c) elaborează evaluările naționale consolidate asupra problematicii de securitate națională;

d) elaborează produse analitice integrate pe baza informațiilor primite de la componentele Comunității naționale de informații, precum și de la alte entități;

e) emite avertismente timpurii asupra amenințărilor directe și indirecte, de orice tip, la adresa securității naționale;

f) elaborează evaluările naționale integrate pe probleme de securitate, destinate schimburilor de informații;

g) propune constituirea și coordonează de grupuri interdepartamentale

pentru elaborarea de prognoze și strategii privind interesele de securitate ale României;

h) colectează și gestionează reacțiile beneficiarilor legali la produsele analitice curente și evaluările naționale ale Oficiului;

i) analizează proiectele de acte normative în domeniul securității naționale, în vederea fundamentării avizului C.S.A.T.;

j) asigură secretariatul tehnic pentru nevoile Comunității Naționale de Informații.

Art. 6. - (1) Pe lângă Comitetul Coordonator funcționează Consiliul consultativ al Comunității naționale de informații, denumit, în continuare, Consiliul consultativ.

(2) Consiliul consultativ se compune din președinți ai comisiilor parlamentare, reprezentanți ai ministerelor și serviciilor cu atribuții în domeniu și care nu sunt reprezentate în Consiliul Suprem de Apărare a Țării, ai agențiilor guvernamentale și altor autorități care pot sprijini realizarea securității naționale.

(3) La lucrările Consiliului consultativ pot participa și membri ai comisiilor parlamentare permanente de specialitate, precum și reprezentanți ai societății civile.

(4) Consiliul consultativ îndeplinește, în principal, următoarele atribuții:

a) formulează nevoile de informare ale instituțiilor pe care le reprezintă, necesare aplicării strategiilor, politicilor și programelor de securitate;

b) comunică Oficiului aprecieri în legătură cu utilitatea informațiilor primite;

c) sprijină implementarea programelor naționale de securitate;

d) furnizează expertiză și consultanță analitică necesare componentelor Comunității naționale de informații;

e) facilitează externalizarea unor activități auxiliare sau complementare ale componentelor Comunității naționale de informații.

(5) La lucrările Consiliului Consultativ pot fi invitați reprezentanți ai mediului academic, institutelor de cercetări și studii strategice, politici publice și ai organizațiilor ne-guvernamentale cu expertiză în domeniu.

Art. 7. – Consiliul Suprem de Apărare a Țării aprobă regulamentele de funcționare ale Comitetului Coordonator și Consiliului Operativ, precum și

regulamentul si structura funcțională a Oficiului pentru Informații Integrate.

Art. 8. - Prin raportul anual de activitate al Consiliului Suprem de Apărare a Țării, Parlamentul este informat în legătură cu măsurile și acțiunile întreprinse pentru organizarea și coordonarea unitare a activităților de informații pentru securitate.

Anexa 2

HOTĂRĂRILE

adoptate de Consiliul Suprem de Apărare a Țării în anul 2007 ¹⁵

Nr. hotărârii	Caracterul documentului	Data adoptării	Conținutul hotărârii
33	Nesecret	29.03.2007	Strategia Națională de Apărare a Țării
34	Nesecret	29.03.2007	Raportul de activitatea al Consiliului Suprem de Apărare a Țării pentru anul 2006
0167	Secret	18.12.2007	Programul de activitate al Consiliului Suprem de Apărare a Țării, pentru anul 2008
I.Coordonarea activității instituțiilor sistemului securității naționale pentru consolidarea rolului României în cadrul Alianței Nord-Atlantice, Uniunii Europene și al celorlalte organizații internaționale			
5	Nesecret	29.01.2007	Participarea României cu polițiști la misiunea ONU din Timorul de Est (UNMIT)
7	Nesecret	07.02.2007	Memorandumul de înțelegere între Guvernul României și Guvernul Republicii Islamice Afganistan privind transferul persoanelor deținute în Afganistan de către Forțele Armate Române, autorităților afgane.
21	Nesecret	07.03.2007	Notificarea aderării României la Agenția Europeană de Apărare
27	Nesecret	14.03.2007	Modificarea participării României cu forțe armate la misiuni în afara teritoriului național, în anul 2007
35	Nesecret	29.03.2007	Strategia de întrebuițare a Forțelor Armatei României la misiuni în afara teritoriului statului român
47	Nesecret	29.03.2007	Exercitarea de către România a Președinției Consiliului Drepturilor Omului al ONU (Geneva, iunie 2007-iunie 2008)
48	Nesecret	29.03.2007	Prioritățile și direcțiile de acțiune ale politicii României față de Republica Moldova, în anul 2007
49	Nesecret	29.03.2007	Prioritățile și direcțiile de acțiune ale politicii României față de Rusia, în anul 2007
S-64	Secret de serviciu	29.03.2007	Repatrierea companiei de infanterie și a tehnicii aferente din locația Basra, Irak
S-68	Secret de serviciu	05.04.2007	Prelungirea participării României la misiuni de protecție în afara teritoriului național, la solicitarea Secretariatului Organizației Națiunilor Unite

¹⁵ sursa : site-ul Administrației prezidențiale

S-94	Secret de serviciu	25.06.2007	Suplimentarea efectivelor cu care România participă la misiuni de menținere a păcii în SUDAN, la solicitarea Departamentului de Siguranță și Securitate al Secretariatului Organizației Națiunilor Unite
S-98	Secret de serviciu	28.06.2007	Forțele și mijloacele ce pot fi puse la dispoziție, de către România, în vederea participării la misiunile de apărare colectivă, în sprijinul păcii, de asistență umanitară și de tip coaliție, în afara teritoriului statului român, în anul 2008
107	Nesecret	28.06.2007	Memorandumul referitor la politica față de Ucraina: priorități și direcții de acțiune în anul 2007
S-113	Secret de serviciu	19.07.2007	Angajamentele asumate de către Armata României față de NATO, Uniunea Europeană și alte organizații internaționale, din punctul de vedere al nivelului de operaționalizare și al interoperabilității
119	Nesecret	31.07.2007	Modificarea Planului de întrebuințare a forțelor și mijloacelor Armatei României în afara teritoriului statului român, în perioada 01.01 - 31.12.2007
120	Nesecret	31.07.2007	Prelungirea participării României cu polițiști de frontieră la misiunea de asistență a Uniunii Europene în punctul de trecere a frontierei RAFAH (între Fâșia Gaza și Egipt)
121	Nesecret	31.07.2007	Aprobarea participării României cu 5 polițiști la misiunea Uniunii Europene din Afganistan - EUPOL Afganistan
126	Nesecret	08.08.2007	Suplimentarea participării României cu polițiști la misiunea ONU din Haiti (MINUSTAH)
S-164		18.12.2007	Planul întrebuințării forțelor Armatei României la misiuni în afara teritoriului statului român, în anul 2008
172	Nesecret	18.12.2007	Participarea României cu 60 de polițiști și 115 jandarmi la misiunea Uniunii Europene din Kosovo -PESA Kosovo

II. Activitatea de apărare și de ordine publică (lupta împotriva corupției, fraudei și spălării banilor, prevenirea și combaterea fenomenelor de contrabandă, migrație clandestină și trafic de persoane, trafic și consum ilicit de droguri și de substanțe stupefiante)

S-20	Secret de serviciu	07.03.2007	Completarea și modificarea unor prevederi ale Hotărârii Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. S-149, din 18.10.2006, privind aprobarea nomenclatorului funcțiilor de general din Armata României
38	Nesecret	29.03.2007	Strategia de transformare a Armatei României -2007

S-39	Secret de serviciu	29.03.2007	Concepția privind conducerea, comanda și controlul în Armata României
------	--------------------	------------	---

S^O	Secret de serviciu	29.03.2007	Concepția de organizare și funcționare a Centrului Național Militar de Comandă
s^n	Secret de serviciu	29.03.2007	Concepția organizării rețelei naționale integrate a punctelor de comandă pentru dispunerea elementelor de conducere strategică
50	Nesecret	29.03.2007	Statutul Casei Asigurărilor de Sănătate a Apărării, Ordinii Publice, Siguranței Naționale și Autorității Judecătorești
65	Nesecret	29.03.2007	Modul de repartizare a unităților sanitare cu paturi din sistemul apărării, ordinii publice și siguranței naționale
69	Nesecret	05.04.2007	Aprobarea semnării Memorandumului de înțelegere între Ministerul Apărării din România și Ministerul Apărării din Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord privind cooperarea în domeniile hidrografiei și oceanografiei
70	Nesecret	05.04.2007	Semnarea Acordului de cooperare între autoritățile de frontieră/gărzile de coastă din statele riverane Mării Negre
87	Nesecret	29.05.2007	Completarea și modificarea Hotărârii Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 166/20.12.2006 referitoare la asistența medicală a Președintelui României, președintelui Senatului și a președintelui Camerei Deputaților
93	Nesecret	25.06.2007	Negocierea Memorandumului de înțelegere între Ministerul Apărării din Republica Bulgaria, Ministerul Apărării din Croația, Ministerul Apărării din Georgia și Ministerul Apărării din România privind înființarea și sprijinul unei unități multinaționale logistice integrate cu specific de geniu pentru infrastructură de logistică (IEL MILU)
95	Nesecret	27.06.2007	Negocierea și semnarea Memorandumului de înțelegere între Guvernul României și Guvernul Regatului Suediei privind cooperarea în domeniul militar
S-102	Secret de serviciu	28.06.2007	Concepția privind dinamica de personal în Armata României
S-103	Secret de serviciu	28.06.2007	Parteneriatul antidrog la nivel european și rolul României ca lider regional
S-112	Secret de serviciu	19.07.2007	Structura de forțe și de personal în Armata României
114	Nesecret	19.07.2007	Concepția privind reorganizarea și modernizarea sistemului medical militar

117	Nesecret	31.07.2007	Negocierea și semnarea amendamentului la Acordul între Guvernul României și Guvernul Republicii Franceze privind cooperarea în domeniul apărării, semnat la București, la 24 octombrie 1998
118	Nesecret	31.07.2007	Semnarea Memorandumului de înțelegere între Ministerul Apărării din România și Ministerul Apărării din Republica Elenă.
S-153	Secret de serviciu	30.10.2007	Planul cuprinzând măsurile care trebuie întreprinse pentru finalizarea procesului de redimensionare a structurilor centrale și de conducere în Ministerul Apărării la 31 decembrie 2008
155	Nesecret	24.10.2007	Semnarea Memorandumului de înțelegere între Ministerul Apărării din Bulgaria, Croația, Georgia și Ministerul Apărării din România pentru infrastructură de logistică (IEL MILU)
156	Nesecret	24.10.2007	Denunțarea „Acordului dintre Ministerul Apărării din România și Ministerul Federal al Economiei și Muncii din Republica Austria privind cooperarea în domeniul infrastructurii medico-sanitare militare, semnat la București la 25 iunie 2002 și la Viena la 14 octombrie 2002"
0165	Secret	18.12.2007	Planul-cadru pentru continuarea procesului de restructurare și modernizare a Armatei României, în perioada 01.01 -31.12.2008
S-171	Secret de serviciu	18.12.2007	Modificarea nomenclatorului funcțiilor de general din Armata României.
III. Coordonarea unitară a activității de informații, contrainformații și de securitate.			
Măsurile destinate întăririi stării de securitate națională			
0051	Strict secret	29.03.2007	Misiunile și responsabilitățile componentelor Sistemului Național de Prevenire și Combatere a Terorismului în situații de criză teroristă
053	Secret	29.03.2007	Strategia Serviciului de Informații Externe post-aderare
56	Nesecret	29.03.2007	Înființarea Centrului național de răspuns la incidente de securitate în sistemele informatice CERT-RO
59	Nesecret	29.03.2007	Stabilirea relațiilor de colaborare de către Serviciul de Protecție și Pază, în anul 2007, cu organisme similare din străinătate
061	Secret	29.03.2007	Activitatea desfășurată în România de servicii de informații aparținând altor țări

0072	Strict secret	05.04.2007	Stabilirea de relații cu instituții similare din străinătate de către Serviciul de Informații Externe
0073	Strict secret	05.04.2007	Stabilirea de relații cu instituții similare din străinătate de către Serviciul de Informații Externe
0075	Strict secret	05.04.2007	Modificarea structurii efectivelor repartizate Serviciului Român de Informații
0085	Strict secret	15.05.2007	Perspectiva Strategică 2007 - 2010 a Serviciului Român de Informații
0089	Strict secret	04.06.2007	Stabilirea de relații cu instituții similare din străinătate de către Serviciul de Informații Externe
0105	Secret	28.06.2007	Vulnerabilitățile, factorii de risc, amenințările sau alte surse generatoare de pericol la adresa demnitarilor protejați ori a obiectivelor din responsabilitatea Serviciului de Protecție și Pază
00109	Strict secret	28.06.2007	Implementarea unor elemente ale Perspectivei Strategice a Serviciului Român de Informații
0115	Secret	19.07.2007	Implementarea Sistemului Național MONSAT
00129	Strict secret	06.09.2007	Stabilirea de relații cu instituții din străinătate de către Serviciul de Informații Externe
00152	Strict secret	30.10.2007	Măsuri pentru diminuarea factorilor de risc de natură teroristă la adresa securității naționale a României, în actualul context internațional și în perspectiva Summit-ului NATO din aprilie 2008
154	Nesecret	30.10.2007	Predarea către Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității a cartotecii cuprinzând fișele de evidență a corespondenței interceptate în perioada comunistă
00166	Strict secret	18.12.2007	Planul național de priorități informative pentru anul 2008
168	Nesecret	18.12.2007	Strategia de comunicare și diseminare a informațiilor pentru prevenirea și limitarea efectelor unei situații de risc terorist sau criză teroristă
00170	Strict secret	18.12.2007	Stadiul îndeplinirii măsurilor pentru diminuarea factorilor de risc de natură teroristă în perspectiva Summit-ului NATO din aprilie 2008
00169	Strict secret	18.12.2007	Participarea Serviciului de Informații Externe la o Conferință internațională de profil

IV. Activitatea de avizare a proiectelor de acte normative			
8	Nesecret	07.02.2007	Avizarea proiectului de lege privind hrănirea, echiparea, asigurarea medicală, precum și cu tehnica, produse și materiale de resort a personalului din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională pe timpul stării de mobilizare, de război sau de urgență.
0139	Secret	01.10.2007	Avizarea proiectului de hotărâre a Guvernului României privind aprobarea Planului de pregătire a economiei naționale pentru apărare, în anul 2007
140	Nesecret	01.10.2007	Avizarea proiectului de hotărâre a Guvernului României privind asigurarea forței de muncă necesare pe timpul stării de asediu, la mobilizare și pe timpul stării de război
149	Nesecret	30.10.2007	Propunerile de buget pentru instituțiile din domeniul apărării și securității naționale aferente anului 2008
150	Nesecret	30.10.2007	Normele metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 111/2006, privind finanțarea unor proiecte de investiții care necesită o perioadă mai lungă de un an până la finalizare
173	Nesecret	20.12.2007	Proiectul Ordonanței de Urgență a Guvernului României pentru modificarea și completarea Legii nr. 191/1998 privind organizarea și funcționarea Serviciului de Protecție și Pază
150	Nesecret	30.10.2007	Normele metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 111/2006, privind finanțarea unor proiecte de investiții care necesită o perioadă mai lungă de un an până la finalizare
173	Nesecret	20.12.2007	Proiectul Ordonanței de Urgență a Guvernului României pentru modificarea și completarea Legii nr. 191/1998 privind organizarea și funcționarea Serviciului de Protecție și Pază
V. Asigurarea resurselor și infrastructurii necesare apărării, ordinii publice și siguranței naționale			
S-16	Secret de serviciu	16.02.2007	Modificarea și completarea Anexei nr. 2 a Hotărârii Consiliului Suprem de Apărare a Tării nr. 0186/2004
19	Nesecret	19.02.2007	Avizarea transmiterii unui imobil (construcții și teren) din administrarea Ministerului Apărării către altă instituție

S-28	Secret de serviciu	14.03.2007	Modificarea Anexei nr. 2 a "Hotărârii Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 0186/2004"
S-30	Secret de serviciu	14.03.2007	Reducerea numărului de posturi din Statul "M" cu funcțiile militare și de poliție încadrate cu specialiști detașați de la Ministerul Administrației și Internelor
S-36	Secret de serviciu	29.03.2007	Capabilitățile structurilor logistice din Armata României pentru realizarea intervențiilor de mentenanță pe timp de pace, criză și război
S-37	Secret de serviciu	29.03.2007	Realizarea la nivel național a platformei comune de comunicații mobile în standard TETRA
0042	Strict secret	29.03.2007	Execuția bugetară a cheltuielilor operative efectuate de Direcția Generală de Informații a Apărării în anul 2006 și fondurile necesare pentru anul 2007
043	Secret	29.03.2007	Execuția bugetară a cheltuielilor operative efectuate de Ministerul Administrației și Internelor în anul 2006 și fondurile necesare pentru anul 2007
0044	Strict secret	29.03.2007	Execuția bugetară a cheltuielilor operative efectuate de Serviciul Român de Informații în anul 2006 și fondurile necesare pentru anul 2007
0045	Strict secret	29.03.2007	Execuția bugetară a cheltuielilor operative efectuate de Serviciul de Informații Externe în anul 2006 și fondurile necesare pentru anul 2007
0046	Strict secret	29.03.2007	Execuția bugetară a cheltuielilor operative efectuate de Serviciul de Protecție și Pază în anul 2006 și fondurile necesare pentru anul 2007
60	Nesecret	29.03.2007	Informarea privind contractul de achiziții de produse și servicii cu firma BAE Systems pentru Suportul Logistic pe termen lung al fregatelor tip 22, achiziționate din Marea Britanie
67	Nesecret	05.04.2007	Avizarea transmiterii unor imobile (construcții și terenuri) din administrarea Ministerului Apărării către alte instituții publice și a unor imobile (construcții și terenuri) din domeniul public al statului și administrarea Ministerului Apărării în domeniul privat al statului și administrarea Ministerului Apărării
S-71	Secret de serviciu	05.04.2007	Modificarea Anexei nr. 2 a "Hotărârii Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 0186/2004"
S-77	Secret de serviciu	25.04.2007	Completarea Anexei nr. 2 a "Hotărârii Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 0186/2004"

82	Nesecret	15.05.2007	Avizarea transmiterii unor imobile (construcții și terenuri) din administrarea Ministerului Apărării către alte instituții publice
83	Nesecret	15.05.2007	Avizarea transmiterii unor imobile (construcții și terenuri) din administrarea Ministerului Apărării către alte instituții publice
84	Nesecret	15.05.2007	Avizarea transmiterii unor imobile (construcții și terenuri) din administrarea Ministerului Apărării către alte instituții publice
S-91	Secret de serviciu	13.06.2007	Modificarea și completarea Anexei nr. 2 a "Hotărârii Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 0186/2004"
96	Nesecret	27.06.2007	Avizarea transmiterii unor imobile (construcții și terenuri) din administrarea Ministerului Apărării către alte instituții publice
99	Nesecret	28.06.2007	Modificarea Hotărârii Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 60/29.03.2007
100	Nesecret	28.06.2007	Concepția de redotare cu aeronave speciale a Regiei Autonome Compania Română de Aviație "ROMAVIA"
S-104	Secret de serviciu	28.06.2007	Implementarea în România a proiectului "Secure Trans-European Services for Telematics between Administrations – s TESTA"
108	Nesecret	28.06.2007	Starea depozitelor de muniții din Armata României
S-111	Secret de serviciu	19.07.2007	Programele de achiziții publice ale Ministerului Apărării privind înzestrarea cu armament, tehnică de luptă și materiale cu destinație militară și perspectiva programelor strategice
S-122	Secret de serviciu	02.08.2007	Modificarea și completarea Anexelor nr. 1 și nr. 2 ale "Hotărârii Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 0186/2004"
130	Nesecret	06.09.2007	Completarea Anexei nr. 2 a "Hotărârii Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 0186/2004"
S-141	Secret de serviciu	01.10.2007	Modificarea și completarea Anexelor nr. 1 și nr. 2 ale "Hotărârii Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 0186/2004"
S-144	Secret de serviciu	02.10.2007	Modificarea și completarea Anexelor nr. 1 și nr. 2 ale "Hotărârii Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 0186/2004"

S-147	Secret de serviciu	30.10.2007	Programele multianuale de înzestrare strategice cu transportorul blindat pentru trupe, vehicule de teren blindate și neblindate, avionul multirol al Forțelor Aeriene, sistemul de rachete sol-aer cu bătaie mare, vânătorul de mine și corveta multifuncțională
148	Nesecret	30.10.2007	Avizarea „Listelor cu imobilele (construcții și terenuri) aflate în administrarea Ministerului Apărării solicitate de către alte instituții” și „Listei cu imobilul (construcții și terenuri) care trece din domeniul public al statului și administrarea Ministerului Apărării în domeniul privat al statului și administrarea Ministerului Apărării”
S-151	Secret de serviciu	30.10.2007	Stadiul actual al capacităților de producție din industria de apărare și perspectivele acestora
157	Nesecret	21.11.2007	Abrogarea unor prevederi ale Hotărârii Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 89/14.05.2003, referitoare la unele măsuri privind administrarea terenurilor și imobilelor din patrimoniul Ministerului Apărării
VI. Pregătirea economiei și rezervei de mobilizare pentru apărare			
02	Secret	26.01.2007	Planul verificării stadiului pregătirii populației și economiei pentru apărare prin exerciții și antrenamente de mobilizare, în perioada 01.01. 2007-31.12.2007
006	Strict secret	29.01.2007	Proiectul bugetului de stat pentru război, valabil în perioada 2006 –2008
S-58	Secret de serviciu	29.03.2007	Nomenclatorul produselor ce se constituie rezerve de stat destinate intervenției în situații de urgență civile și pentru nevoi de apărare
062	Secret	29.03.2007	Unele măsuri privind pregătirea economiei naționale pentru apărare
0101	Secret	28.06.2007	Concepția mobilizării Armatei României
00106	Strict secret	28.06.2007	Actualizarea Planului de mobilizarea economiei naționale pentru apărare
0159	Secret	03.12.2007	Actualizarea „Programului cu obiectivele de pregătire operativă a teritoriului pentru apărare în perioada 2005 - 2008”
S-174	Secret de serviciu	27.12.2007	Lista cu tehnică și echipamente militare propuse pentru scoaterea din înzestrare

VII. Protecția informațiilor clasificate naționale, NATO și UE, precum și a celor care fac obiectul acordurilor intervenite			
052	Secret	29.03.2007	Măsuri pe linia protecției informațiilor clasificate
127	Nesecret	31.08.2007	Semnarea Acordului de securitate între Guvernul României și Guvernul Regatului Norvegiei privind protecția reciprocă a informațiilor clasificate
VIII. Gestionarea urgențelor civile (schimbări climatice globale, fenomene meteorologice extreme)			
54	Nesecret	29.03.2007	Efectele inundațiilor și fenomenelor meteorologice periculoase produse în anul 2006, măsurile întreprinse pentru refacerea obiectivelor afectate și pentru diminuarea sau evitarea pagubelor în perspectivă
55	Nesecret	29.03.2007	Starea tehnică și funcțională a principalelor construcții hidrotehnice cu rol de apărare împotriva inundațiilor de pe râurile interioare și de la Dunăre
63	Nesecret	29.03.2007	Stadiul implementării acquis-ului comunitar în domeniul protecției mediului înconjurător
90	Nesecret	11.06.2007	Modificarea Hotărârii Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 63/29.03.2007 referitoare la stadiul implementării acquis-ului comunitar în domeniul protecției mediului înconjurător
IX. Asigurarea securității energetice			
S-1	Secret de serviciu	26.01.2007 "circuit"	Stadiul decomisionării reactorului de cercetare WR-S de la Institutul de Fizică și Inginerie Nucleară "Horia Hulubei" de pe platforma Măgurele
057	Secret	29.03.2007 „ședință"	Energia nucleară, modificări de perspectivă în contextul diversificării mix-ului energetic (riscuri și beneficii, eficiența producției, dezvoltări tehnologice, asigurarea combustibililor, managementul deșeurilor radioactive, securitatea instalațiilor, riscuri de proliferare, riscuri legate de sănătatea populației)
X. Numiri în funcție și avansarea în grad, participarea la examenul pentru acordarea gradului de general, precum și unele aspecte privind protecția socială a militarilor			
017	Secret	19.02.2007	Avizarea numirii unor colonei și generali/similari din ministerele și instituțiile cu responsabilități în domeniul
18	Nesecret	19.02.2007	

26	Nesecret	09.03.2007	securității naționale în funcții prevăzute în statele de organizare cu gradul de general locotenent - cu trei stele și general - cu patru stele	
32	Nesecret	21.03.2007		
135	Nesecret	06.09.2007		
076	Secret	05.04.2007	Participarea unor colonei din ministerele și instituțiile cu responsabilități în domeniul securității naționale la examenul pentru acordarea gradului de general de brigadă (similar) - cu o stea	
S-88	Secret de serviciu	04.06.2007		
S-158	Secret de serviciu	22.11.2007		
160	Nesecret	03.12.2007		
161	Nesecret	04.12.2007		
66	Nesecret	05.04.2007	Înaintarea în gradul următor a unor generali (similari) și acordarea gradului de general de brigadă (similar) unor ofițeri din ministerele și instituțiile cu responsabilități în domeniul securității naționale	
123	Nesecret	08.08.2007		
125	Nesecret	08.08.2007		
143	Nesecret	01.10.2007		
145	Nesecret	24.10.2007		
162	Nesecret	06.12.2007		
4	Nesecret	26.01.2007		Înaintarea în gradul următor a unor generali (similari) și acordarea gradului de general de brigadă (similar) unor ofițeri din ministerele și instituțiile cu responsabilități în domeniul securității naționale și trecerea acestora în rezervă cu noul grad
9	Nesecret	07.02.2007		
11	Nesecret	13.02.2007		
12	Nesecret	13.02.2007		
13	Nesecret	15.02.2007		
14	Nesecret	15.02.2007		
15	Nesecret	15.02.2007		
22	Nesecret	07.03.2007		
23	Nesecret	07.03.2007		
24	Nesecret	07.03.2007		
25	Nesecret	09.03.2007		
74	Nesecret	05.04.2007		
78	Nesecret	25.04.2007		
80	Nesecret	07.05.2007		
86	Nesecret	18.05.2007		
92	Nesecret	25.06.2007		
97	Nesecret	27.06.2007		
110	Nesecret	11.07.2007		
116	Nesecret	31.07.2007		
128	Nesecret	06.09.2007		
131	Nesecret	06.09.2007		
134	Nesecret	06.09.2007		
136	Nesecret	07.09.2007		
137	Nesecret	07.09.2007		
138	Nesecret	07.09.2007		
142	Nesecret	01.10.2007		
163	Nesecret	06.12.2007		
3	Nesecret	26.01.2007	Înaintarea în gradul următor a unor generali (similari) și acordarea gradului de general de brigadă (similar) unor ofițeri în rezervă/retragere din ministerele și instituțiile cu responsabilități în domeniul securității naționale și trecerea acestora în rezervă cu noul grad	
10	Nesecret	13.02.2007		
29	Nesecret	14.03.2007		
79	Nesecret	07.05.2007		
81	Nesecret	09.05.2007		
124	Nesecret	08.08.2007		
132	Nesecret	06.09.2007		

133	Nesecret	06.09.2007
146	Nesecret	24.10.2007

79	Nesecret	07.05.2007	Înaintarea în gradul următor a unor generali (similari) și acordarea gradului de general de brigadă (similar) unor colonei, în retragere, veterani de război, din Ministerul Apărării și Ministerul Internelor și Reformei Administrative
31	Nesecret	14.03.2007	Acordarea gradului de general de brigadă - cu o stea, post-mortem, unui colonel din Ministerul Apărării

CONSTITUȚIA ROMÂNIEI

Extrase:

Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale. Prevederi privind domeniul de securitate

1. Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale

TITLUL II Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale
CAPITOLUL I
Dispoziții comune

Universalitatea

Articolul 15

- (1) Cetățenii beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.
- (2) Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile.

Egalitatea în drepturi

Articolul 16

- (1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.
- (2) Nimeni nu este mai presus de lege.
- (3) Funcțiile și demnitățile publice, civile sau militare, pot fi ocupate, în condițiile legii, de persoanele care au cetățenia română și domiciliul în țară. Statul român garantează egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru ocuparea acestor funcții și demnități.
- (4) În condițiile aderării României la Uniunea Europeană, cetățenii Uniunii care îndeplinesc cerințele legii organice au dreptul de a alege și de a fi aleși în autoritățile administrației publice locale.

Cetățenii români în străinătate .

Articolul 17

Cetățenii români se bucură în străinătate de protecția statului român și trebuie să-și îndeplinească obligațiile, cu excepția acelor care nu sunt compatibile cu absența lor din țară.

Cetățenii străini și apatrizii

Articolul 18

(1) Cetățenii străini și apatrizii care locuiesc în România se bucură de protecția generală a persoanelor și a averilor, garantată de Constituție și de alte legi.

(2) Dreptul de azil se acordă și se retrage în condițiile legii, cu respectarea tratatelor și a convențiilor internaționale la care România este parte.

Extrădarea și expulzarea

Articolul 19

(1) Cetățeanul român nu poate fi extrădat sau expulzat din România.

(2) Prin derogare de la prevederile alineatului (1), cetățenii români pot fi extrădați în baza convențiilor internaționale la care România este parte, în condițiile legii și pe bază de reciprocitate.

(3) Cetățenii străini și apatrizii pot fi extrădați numai în baza unei convenții internaționale sau în condiții de reciprocitate.

(4) Expulzarea sau extrădarea se hotărăște de justiție.

Tratatele internaționale privind drepturile omului

Articolul 20

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.

Accesul liber la justiție

Articolul 21

- (1) Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime.
- (2) Nici o lege nu poate îngreuna exercitarea acestui drept.
- (3) Părțile au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil.
- (4) Jurisdicțiile speciale administrative sunt facultative și gratuite.

CAPITOLUL II

Drepturile și libertățile fundamentale

Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică

Articolul 22

- (1) Dreptul la viață, precum și dreptul la integritate fizică și psihică ale persoanei sunt garantate.
- (2) Nimeni nu poate fi supus torturii și nici unui fel de pedeapsă sau de tratament inuman ori degradant.
- (3) Pedeapsa cu moartea este interzisă.

Libertatea individuală

Articolul 23

- (1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.
- (2) Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege.
- (3) Reținerea nu poate depăși 24 de ore.
- (4) Arestarea preventivă se dispune de judecător și numai în cursul procesului penal.
- (5) În cursul urmăririi penale arestarea preventivă se poate dispune pentru cel mult 30 de zile și se poate prelungi cu câte cel mult 30 de zile, fără ca durata totală să depășească un termen rezonabil, și nu mai mult de 180 de zile.
- (6) În faza de judecată instanța este obligată, în condițiile legii, să verifice periodic, și nu mai târziu de 60 de zile, legalitatea și temeinicia arestării preventive și să dispună, de îndată, punerea în libertate a inculpatului, dacă temeiurile care au determinat arestarea preventivă au încetat sau dacă instanța

constată că nu există temeiuri noi care să justifice menținerea privării de libertate.

(7) Încheierile instanței privind măsura arestării preventive sunt supuse căilor de atac prevăzute de lege.

(8) Celui reținut sau arestat i se aduc de îndată la cunoștință, în limba pe care o înțelege, motivele reținerii sau ale arestării, iar învinuirea, în cel mai scurt termen; învinuirea se aduce la cunoștință numai în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu.

(9) Punerea în libertate a celui reținut sau arestat este obligatorie, dacă motivele acestor măsuri au dispărut, precum și în alte situații prevăzute de lege.

(10) Persoana arestată preventiv are dreptul să ceară punerea sa în libertate provizorie, sub control judiciar sau pe cauțiune.

(11) Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, persoana este considerată nevinovată.

(12) Nici o pedeapsă nu poate fi stabilită sau aplicată decât în condițiile și în temeiul legii.

(13) Sancțiunea privativă de libertate nu poate fi decât de natură penală.

Dreptul la apărare

Articolul 24

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

Libera circulație

Articolul 25

(1) Dreptul la liberă circulație, în țară și în străinătate, este garantat. Legea stabilește condițiile exercitării acestui drept.

(2) Fiecărui cetățean îi este asigurat dreptul de a-și stabili domiciliul sau reședința în orice localitate din țară, de a emigra, precum și de a reveni în țară.

Viața intimă, familială și privată

Articolul 26

(1) Autoritățile publice respectă și ocrotesc viața intimă, familială și privată.

(2) Persoana fizică are dreptul să dispună de ea însăși, dacă nu încalcă drepturile și libertățile altora, ordinea publică sau bunele moravuri.

Inviolabilitatea domiciliului

Articolul 27

(1) Domiciliul și reședința sunt inviolabile. Nimeni nu poate pătrunde sau rămâne în domiciliul ori în reședința unei persoane fără învoirea acesteia.

(2) De la prevederile alineatului (1) se poate deroga prin lege pentru următoarele situații:

- a) executarea unui mandat de arestare sau a unei hotărâri judecătorești;
- b) înlăturarea unei primejdii privind viața, integritatea fizică sau bunurile unei persoane;
- c) apărarea securității naționale sau a ordinii publice;
- d) prevenirea răspândirii unei epidemii.

(3) Percheziția se dispune de judecător și se efectuează în condițiile și în formele prevăzute de lege.

(4) Perchezițiile în timpul nopții sunt interzise, în afară de cazul infracțiunilor flagrante.

Secretul corespondenței

Articolul 28

Secretul scrisorilor, al telegramelor, al altor trimiteri poștale, al convorbirilor telefonice și al celorlalte mijloace legale de comunicare este inviolabil.

Libertatea conștiinței

Articolul 29

(1) Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale.

(2) Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc.

(3) Cultele religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii.

(4) În relațiile dintre culte sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acțiuni de învrăjbire religioasă.

(5) Cultele religioase sunt autonome față de stat și se bucură de sprijinul acestuia, inclusiv prin înlesnirea asistenței religioase în armată, în spitale, în penitenciare, în azile și în orfelinate.

(6) Părinții sau tutorii au dreptul de a asigura, potrivit propriilor convingeri, educația copiilor minori a căror răspundere le revine.

Libertatea de exprimare

Articolul 30

(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.

(2) Cenzura de orice fel este interzisă.

(3) Libertatea presei implică și libertatea de a înființa publicații.

(4) Nici o publicație nu poate fi suprimată.

(5) Legea poate impune mijloacelor de comunicare în masă obligația de a face publică sursa finanțării.

(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.

(8) Răspunderea civilă pentru informația sau pentru creația adusă la cunoștință publică revine editorului sau realizatorului, autorului, organizatorului manifestării artistice, proprietarului mijlocului de multiplicare, al postului de radio sau de televiziune, în condițiile legii.

Delictelor de presă se stabilesc prin lege.

Dreptul la informație

Articolul 31

(1) Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit.

(2) Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.

(3) Dreptul la informație nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecție a tinerilor sau securitatea națională.

(4) Mijloacele de informare în masă, publice și private, sunt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice.

(5) Serviciile publice de radio și de televiziune sunt autonome. Ele trebuie să garanteze grupurilor sociale și politice importante exercitarea dreptului la antenă. Organizarea acestor servicii și controlul parlamentar asupra activităților lor se reglementează prin lege organică.

Dreptul la învățătură

Articolul 32

(1) Dreptul la învățătură este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal și prin cel profesional, prin învățământul superior, precum și prin alte forme de instrucție și de perfecționare.

(2) Învățământul de toate gradele se desfășoară în limba română. În condițiile legii, învățământul se poate desfășura și într-o limbă de circulație internațională.

(3) Dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța limba lor maternă și dreptul de a putea fi instruite în această limbă sunt garantate; modalitățile de exercitare a acestor drepturi se stabilesc prin lege.

(4) Învățământul de stat este gratuit, potrivit legii. Statul acordă burse sociale de studii copiilor și tinerilor proveniți din familii defavorizate și celor instituționalizați, în condițiile legii.

(5) Învățământul de toate gradele se desfășoară în unități de stat, particulare și confesionale, în condițiile legii.

(6) Autonomia universitară este garantată.

(7) Statul asigură libertatea învățământului religios, potrivit cerințelor specifice fiecărui cult. În școlile de stat, învățământul religios este organizat și garantat prin lege.

Accesul la cultură

Articolul 33

(1) Accesul la cultură este garantat, în condițiile legii.

(2) Libertatea persoanei de a-și dezvolta spiritualitatea și de a accede la valorile culturii naționale și universale nu poate fi îngrădită.

(3) Statul trebuie să asigure păstrarea identității spirituale, sprijinirea culturii naționale, stimularea artelor, protejarea și conservarea moștenirii culturale, dezvoltarea creativității contemporane, promovarea valorilor culturale și artistice ale României în lume.

Dreptul la ocrotirea sănătății

Articolul 34

(1) Dreptul la ocrotirea sănătății este garantat.

(2) Statul este obligat să ia măsuri pentru asigurarea igienei și a sănătății publice.

(3) Organizarea asistenței medicale și a sistemului de asigurări sociale pentru boală, accidente, maternitate și recuperare, controlul exercitării profesiilor medicale și a activităților paramedicale, precum și alte măsuri de protecție a sănătății fizice și mentale a persoanei se stabilesc potrivit legii.

Dreptul la mediu sănătos

Articolul 35

(1) Statul recunoaște dreptul oricărei persoane la un mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic.

(2) Statul asigură cadrul legislativ pentru exercitarea acestui drept.

(3) Persoanele fizice și juridice au îndatorirea de a proteja și a ameliora mediul înconjurător.

Dreptul de vot

Articolul 36

1) Cetățenii au drept de vot de la vârsta de 18 ani, împliniți până în ziua alegerilor inclusiv.

(2) Nu au drept de vot debilizii sau alienații mintal, puși sub interdicție, și nici persoanele condamnate, prin hotărâre judecătorească definitivă, la pierderea drepturilor electorale.

Dreptul de a fi ales

Articolul 37

(1) Au dreptul de a fi aleși cetățenii cu drept de vot care îndeplinesc condițiile prevăzute în articolul 16 alineatul (3), dacă nu le este interzisă asocierea în partide politice, potrivit articolului 40 alineatul (3).

(2) Candidații trebuie să fi împlinit, până în ziua alegerilor inclusiv, vârsta de cel puțin 23 de ani pentru a fi aleși în Camera Deputaților sau în organele administrației publice locale, vârsta de cel puțin 33 de ani pentru a fi aleși în Senat și vârsta de cel puțin 35 de ani pentru a fi aleși în funcția de Președinte al României.

Dreptul de a fi ales în Parlamentul European

Articolul 38

În condițiile aderării României la Uniunea Europeană, cetățenii români au dreptul de a alege și de a fi aleși în Parlamentul European.

Libertatea întrunirilor

Articolul 39

Mitingurile, demonstrațiile, procesiunile sau orice alte întruniri sunt libere și se pot organiza și desfășura numai în mod pașnic, fără nici un fel de arme.

Dreptul de asociere

Articolul 40

(1) Cetățenii se pot asocia liber în partide politice, în sindicate, în patronate și în alte forme de asociere.

(2) Partidele sau organizațiile care, prin scopurile ori prin activitatea lor, militează împotriva pluralismului politic, a principiilor statului de drept ori a suveranității, a integrității sau a independenței României sunt neconstituționale.

(3) Nu pot face parte din partide politice judecătoria Curții Constituționale, avocații poporului, magistrații, membrii activi ai armatei, poliștii și alte categorii de funcționari publici stabilite prin lege organică.

(4) Asociațiile cu caracter secret sunt interzise.

Munca și protecția socială a muncii

Articolul 41

(1) Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit. Alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă.

(2) Salariații au dreptul la măsuri de protecție socială. Acestea privesc securitatea și sănătatea salariaților, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim brut pe țară, repausul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții deosebite sau speciale, formarea profesională, precum și alte situații specifice, stabilite prin lege.

(3) Durata normală a zilei de lucru este, în medie, de cel mult 8 ore.

(4) La muncă egală, femeile au salariu egal cu bărbații.

(5) Dreptul la negocieri colective în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sunt garantate.

Interzicerea muncii forțate

Articolul 42

(1) Munca forțată este interzisă.

(2) Nu constituie muncă forțată:

- a) activitățile pentru îndeplinirea îndatoririlor militare, precum și cele desfășurate, potrivit legii, în locul acestora, din motive religioase sau de conștiință;
- b) munca unei persoane condamnate, prestată în condiții normale, în perioada de detenție sau de libertate condiționată;
- c) prestațiile impuse în situația creată de calamități ori de alt pericol, precum și cele care fac parte din obligațiile civile normale stabilite de lege.

Dreptul la grevă

Articolul 43

- (1) Salariații au dreptul la grevă pentru apărarea intereselor profesionale, economice și sociale.
- (2) Legea stabilește condițiile și limitele exercitării acestui drept, precum și garanțiile necesare asigurării serviciilor esențiale pentru societate.

Dreptul de proprietate privată

Articolul 44

- (1) Dreptul de proprietate, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate. Conținutul și limitele acestor drepturi sunt stabilite de lege.
- (2) Proprietatea privată este garantată și ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular. Cetățenii străini și apatrizii pot dobândi dreptul de proprietate privată asupra terenurilor numai în condițiile rezultate din aderarea României la Uniunea Europeană și din alte tratate internaționale la care România este parte, pe bază de reciprocitate, în condițiile prevăzute prin lege organică, precum și prin moștenire legală.
- (3) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.
- (4) Sunt interzise naționalizarea sau orice alte măsuri de trecere silită în proprietate publică a unor bunuri pe baza apartenenței sociale, etnice, religioase, politice sau de altă natură discriminatorie a titularilor.
- (5) Pentru lucrări de interes general, autoritatea publică poate folosi subsolul oricărei proprietăți imobiliare, cu obligația de a despăgubi proprietarul pentru daunele aduse solului, plantațiilor sau construcțiilor, precum și pentru alte daune imputabile autorității.
- (6) Despăgubirile prevăzute în alineatele (3) și (5) se stabilesc de comun acord cu proprietarul sau, în caz de divergență, prin justiție.
- (7) Dreptul de proprietate obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii sau obiceiului, revin proprietarului.

(8) Averele dobândite licit nu pot fi confiscate. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

(9) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

Libertatea economică

Articolul 45

Accesul liber al persoanei la o activitate economică, libera inițiativă și exercitarea acestora în condițiile legii sunt garantate.

Dreptul la moștenire

Articolul 46

Dreptul la moștenire este garantat.

Nivelul de trai

Articolul 47

(1) Statul este obligat să ia măsuri de dezvoltare economică și de protecție socială, de natură să asigure cetățenilor un nivel de trai decent.

(2) Cetățenii au dreptul la pensie, la concediu de maternitate plătit, la asistență medicală în unitățile sanitare de stat, la ajutor de șomaj și la alte forme de asigurări sociale publice sau private, prevăzute de lege. Cetățenii au dreptul și la măsuri de asistență socială, potrivit legii.

Familia

Articolul 48

(1) Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între soți, pe egalitatea acestora și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor.

(2) Condițiile de încheiere, de desfacere și de nulitate a căsătoriei se stabilesc prin lege. Căsătoria religioasă poate fi celebrată numai după căsătoria civilă.

(3) Copiii din afara căsătoriei sunt egali în fața legii cu cei din căsătorie.

Protecția copiilor și a tinerilor

Articolul 49

(1) Copiii și tinerii se bucură de un regim special de protecție și de asistență în realizarea drepturilor lor.

(2) Statul acordă alocații pentru copii și ajutoare pentru îngrijirea copilului bolnav ori cu handicap. Alte forme de protecție socială a copiilor și a tinerilor se stabilesc prin lege.

(3) Exploatarea minorilor, folosirea lor în activități care le-ar dăuna sănătății, moralității sau care le-ar pune în primejdie viața ori dezvoltarea normală sunt interzise.

(4) Minorii sub vârsta de 15 ani nu pot fi angajați ca salariați.

(5) Autoritățile publice au obligația să contribuie la asigurarea condițiilor pentru participarea liberă a tinerilor la viața politică, socială, economică, culturală și sportivă a țării.

Protecția persoanelor cu handicap

Articolul 50

Persoanele cu handicap se bucură de protecție specială. Statul asigură realizarea unei politici naționale de egalitate a șanselor, de prevenire și de tratament ale handicapului, în vederea participării efective a persoanelor cu handicap în viața comunității, respectând drepturile și îndatoririle ce revin părinților și tutorilor.

Dreptul de petiționare

Articolul 51

(1) Cetățenii au dreptul să se adreseze autorităților publice prin petiții formulate numai în numele semnatarilor.

(2) Organizațiile legal constituite au dreptul să adreseze petiții exclusiv în numele colectivelor pe care le reprezintă.

(3) Exercițarea dreptului de petiționare este scutită de taxă.

(4) Autoritățile publice au obligația să răspundă la petiții în termenele și în condițiile stabilite potrivit legii.

Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

Articolul 52

(1) Persoana vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim, de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal al unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim, anularea actului și repararea pagubei.

(2) Condițiile și limitele exercitării acestui drept se stabilesc prin lege organică.

(3) Statul răspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare. Răspunderea statului este stabilită în condițiile legii și nu înlătură răspunderea magistraților care și-au exercitat funcția cu rea-credință sau gravă neglijență.

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

Articolul 53

(1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

(2) Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.

CAPITOLUL III

Îndatoririle fundamentale

Fidelitatea față de țară

Articolul 54

(1) Fidelitatea față de țară este sacră.

(2) Cetățenii cărora le sunt încredințate funcții publice, precum și militarii, răspund de îndeplinirea cu credință a obligațiilor ce le revin și, în acest scop, vor depune jurământul cerut de lege.

Apărarea țării

Articolul 55

(1) Cetățenii au dreptul și obligația să apere România.

(2) Condițiile privind îndeplinirea îndatoririlor militare se stabilesc prin lege organică.

(3) Cetățenii pot fi încorporați de la vârsta de 20 de ani și până la vârsta de 35 de ani, cu excepția voluntarilor, în condițiile legii organice.

Contribuții financiare

Articolul 56

(1) Cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice.

(2) Sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale.

(3) Orice alte prestații sunt interzise, în afara celor stabilite prin lege, în situații excepționale.

Exercitarea drepturilor și a libertăților

Articolul 57

Cetățenii români, cetățenii străini și apatrizii trebuie să-și exercite drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile celorlalți.

2. Prevederi privind domeniul de securitate

a) Atribuțiile Parlamentului privind domeniul de securitate

Ședințele Camerelor

Articolul 65

(1) Camera Deputaților și Senatul lucrează în ședințe separate.

(2) Camerele își desfășoară lucrările și în ședințe comune, potrivit unui regulament adoptat cu votul majorității deputaților și senatorilor, pentru:

- a) primirea mesajului Președintelui României;
- b) aprobarea bugetului de stat și a bugetului asigurărilor sociale de stat;
- c) declararea mobilizării totale sau parțiale;
- d) declararea stării de război;
- e) suspendarea sau încetarea ostilităților militare;
- f) aprobarea strategiei naționale de apărare a țării;
- g) examinarea rapoartelor Consiliului Suprem de Apărare a Țării;
- h) numirea, la propunerea Președintelui României, a directorilor serviciilor de informații și exercitarea controlului asupra activității acestor servicii;
- i) numirea Avocatului Poporului;
- j) stabilirea statutului deputaților și al senatorilor, stabilirea indemnizației și a celorlalte drepturi ale acestora;
- k) îndeplinirea altor atribuții care, potrivit Constituției sau regulamentului, se exercită în ședință comună.

Legiferarea

Categorii de legi

Articolul 73

(1) Parlamentul adoptă legi constituționale, legi organice și legi ordinare.

(2) Legile constituționale sunt cele de revizuire a Constituției.

(3) Prin lege organică se reglementează:

- a) sistemul electoral; organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente;
- b) organizarea, funcționarea și finanțarea partidelor politice;
- c) statutul deputaților și al senatorilor, stabilirea indemnizației și a celorlalte drepturi ale acestora;
- d) organizarea și desfășurarea referendumului;
- e) *organizarea Guvernului și a Consiliului Suprem de Apărare a Țării;*
- f) *regimul stării de mobilizare parțială sau totală a forțelor armate și al stării de război;*
- g) *regimul stării de asediu și al stării de urgență;*
- h) infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora;
- i) acordarea amnistiei sau a grațierii colective;
- j) statutul funcționarilor publici;
- k) contenciosul administrativ;
- l) organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, a instanțelor judecătorești, a Ministerului Public și a Curții de Conturi;
- m) regimul juridic general al proprietății și al moștenirii;
- n) organizarea generală a învățământului;
- o) organizarea administrației publice locale, a teritoriului, precum și regimul general privind autonomia locală;
- p) regimul general privind raporturile de muncă, sindicatele, patronatele și protecția socială;
- r) statutul minorităților naționale din România;
- s) regimul general al cultelor;
- t) celelalte domenii pentru care în Constituție se prevede adoptarea de legi organice.

CAPITOLUL IV

Raporturile Parlamentului cu Guvernul

Informarea Parlamentului

Articolul 111

(1) *Guvernul și celelalte organe ale administrației publice, în cadrul controlului parlamentar al activității lor, sunt obligate să prezinte informațiile și documentele cerute de Camera Deputaților, de Senat sau de comisiile parlamentare, prin intermediul președinților acestora. În cazul în*

care o inițiativă legislativă implică modificarea prevederilor bugetului de stat sau a bugetului asigurărilor sociale de stat, solicitarea informării este obligatorie.

(2) Membrii Guvernului au acces la lucrările Parlamentului. Dacă li se solicită prezența, participarea lor este obligatorie.

Întrebări, interpelări și moțiuni simple

Articolul 112

(1) Guvernul și fiecare dintre membrii săi au obligația să răspundă la întrebările sau la interpelările formulate de deputați sau de senatori, în condițiile prevăzute de regulamentele celor două Camere ale Parlamentului.

(2) Camera Deputaților sau Senatul poate adopta o moțiune simplă prin care să-și exprime poziția cu privire la o problemă de politică internă sau externă ori, după caz, cu privire la o problemă ce a făcut obiectul unei interpelări.

Moțiunea de cenzură

Articolul 113

(1) Camera Deputaților și Senatul, în ședință comună, pot retrage încrederea acordată Guvernului prin adoptarea unei moțiuni de cenzură, cu votul majorității deputaților și senatorilor.

(2) Moțiunea de cenzură poate fi inițiată de cel puțin o pătrime din numărul total al deputaților și senatorilor și se comunică Guvernului la data depunerii.

(3) Moțiunea de cenzură se dezbate după 3 zile de la data când a fost prezentată în ședința comună a celor două Camere.

(4) Dacă moțiunea de cenzură a fost respinsă, deputații și senatorii care au semnat-o nu mai pot iniția, în aceeași sesiune, o nouă moțiune de cenzură, cu excepția cazului în care Guvernul își angajează răspunderea potrivit articolului 114.

Angajarea răspunderii Guvernului

Articolul 114

(1) Guvernul își poate angaja răspunderea în fața Camerei Deputaților și a Senatului, în ședință comună, asupra unui program, a unei declarații de politică generală sau a unui proiect de lege.

(2) Guvernul este demis dacă o moțiune de cenzură, depusă în termen de 3 zile de la prezentarea programului, a declarației de politică generală sau a proiectului de lege, a fost votată în condițiile articolului 113.

(3) Dacă Guvernul nu a fost demis potrivit alineatului (2), proiectul de lege prezentat, modificat sau completat, după caz, cu amendamente acceptate de

Guvern, se consideră adoptat, iar aplicarea programului sau a declarației de politică generală devine obligatorie pentru Guvern.

(4) În cazul în care Președintele României cere reexaminarea legii adoptate potrivit alineatului (3), dezbaterile acesteia se va face în ședința comună a celor două Camere

Integrarea euroatlantică

Integrarea în Uniunea Europeană

Articolul 148

(1) Aderarea României la tratatele constitutive ale Uniunii Europene, în scopul transferării unor atribuții către instituțiile comunitare, precum și al exercitării în comun cu celelalte state membre a competențelor prevăzute în aceste tratate, se face prin lege adoptată în ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului, cu o majoritate de două treimi din numărul deputaților și senatorilor.

(2) Ca urmare a aderării, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare.

(3) Prevederile alineatelor (1) și (2) se aplică, în mod corespunzător, și pentru aderarea la actele de revizuire a tratatelor constitutive ale Uniunii Europene.

(4) Parlamentul, Președintele României, Guvernul și autoritatea judecătorească garantează aducerea la îndeplinire a obligațiilor rezultate din actul aderării și din prevederile alineatului (2).

(5) Guvernul transmite celor două Camere ale Parlamentului proiectele actelor cu caracter obligatoriu înainte ca acestea să fie supuse aprobării instituțiilor Uniunii Europene.

Aderarea la Tratatul Atlanticului de Nord

Articolul 149

Aderarea României la Tratatul Atlanticului de Nord se face prin lege adoptată în ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului, cu o majoritate de două treimi din numărul deputaților și senatorilor.

b) Atribuțiile Președintelui privind domeniul de securitate

Atribuțiile în domeniul apărării

Articolul 92

(1) *Președintele României este comandantul forțelor armate și îndeplinește funcția de președinte al Consiliului Suprem de Apărare a Țării.*

(2) El poate declara, cu aprobarea prealabilă a Parlamentului, mobilizarea parțială sau totală a forțelor armate. Numai în cazuri excepționale, hotărârea

Președintelui se supune ulterior aprobării Parlamentului, în cel mult 5 zile de la adoptare.

(3) În caz de agresiune armată îndreptată împotriva țării, Președintele României ia măsuri pentru respingerea agresiunii și le aduce neîntârziat la cunoștință Parlamentului, printr-un mesaj. Dacă Parlamentul nu se află în sesiune, el se convoacă de drept în 24 de ore de la declanșarea agresiunii.

(4) În caz de mobilizare sau de război Parlamentul își continuă activitatea pe toată durata acestor stări, iar dacă nu se află în sesiune, se convoacă de drept în 24 de ore de la declararea lor.

Măsuri excepționale

Articolul 93

(1) Președintele României instituie, potrivit legii, starea de asediu sau starea de urgență în întreaga țară ori în unele unități administrativ-teritoriale și solicită Parlamentului încuviințarea măsurii adoptate, în cel mult 5 zile de la luarea acesteia.

(2) Dacă Parlamentul nu se află în sesiune, el se convoacă de drept în cel mult 48 de ore de la instituirea stării de asediu sau a stării de urgență și funcționează pe toată durata acestora.

Alte atribuții

Articolul 94

Președintele României îndeplinește și următoarele atribuții:

- a) conferă decorații și titluri de onoare;
- b) acordă gradele de mareșal, de general și de amiral;
- c) numește în funcții publice, în condițiile prevăzute de lege;
- d) acordă grațierea individuală.

c) Atribuțiile Guvernului privind domeniul de securitate (controlul administrativ al domeniului de securitate)

Guvernul

Rolul și structura

Articolul 102

(1) *Guvernul, potrivit programului său de guvernare acceptat de Parlament, asigură realizarea politicii interne și externe a țării și exercită conducerea generală a administrației publice.*

(2) În îndeplinirea atribuțiilor sale, Guvernul cooperează cu organismele sociale interesate.

(3) Guvernul este alcătuit din prim-ministru, miniștri și alți membri stabiliți prin lege organică.

Răspunderea membrilor Guvernului

Articolul 109

(1) *Guvernul răspunde politic numai în fața Parlamentului pentru întreaga sa activitate. Fiecare membru al Guvernului răspunde politic solidar cu ceilalți membri pentru activitatea Guvernului și pentru actele acestuia.*

(2) Numai Camera Deputaților, Senatul și Președintele României au dreptul să ceară urmărirea penală a membrilor Guvernului pentru faptele săvârșite în exercițiul funcției lor. Dacă s-a cerut urmărirea penală, Președintele României poate dispune suspendarea acestora din funcție. Trimiterea în judecată a unui membru al Guvernului atrage suspendarea lui din funcție. Competența de judecată aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(3) Cazurile de răspundere și pedepsele aplicabile membrilor Guvernului sunt reglementate printr-o lege privind responsabilitatea ministerială.

Încetarea mandatului

Articolul 110

(1) Guvernul își exercită mandatul până la data validării alegerilor parlamentare generale.

(2) Guvernul este demis la data retragerii de către Parlament a încrederii acordate sau dacă primul-ministru se află în una dintre situațiile prevăzute la articolul 106, cu excepția revocării, ori este în imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile mai mult de 45 de zile.

(3) În situațiile prevăzute în alineatul (2) sunt aplicabile prevederile articolului 103.

(4) Guvernul al cărui mandat a încetat potrivit alineatelor (1) și (2) îndeplinește numai actele necesare pentru administrarea treburilor publice, până la depunerea jurământului de membrii noului Guvern.

d) Atribuțiile Consiliului Suprem de Apărare a Țării privind coordonarea unitară a domeniului de securitate

Articolul 119

Consiliul Suprem de Apărare a Țării organizează și coordonează unitar activitățile care privesc apărarea țării și securitatea națională, participarea la menținerea securității internaționale și la apărarea colectivă în sistemele de alianță militară, precum și la acțiuni de menținere sau de restabilire a păcii.

e) Atribuțiile autorităților judecătorești privind domeniul de securitate (controlul jurisdicțional)

Instanțele judecătorești

Articolul 126

- (1) Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege.
- (2) Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege.
- (3) Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale.
- (4) Compunerea Înaltei Curți de Casație și Justiție și regulile de funcționare a acesteia se stabilesc prin lege organică.
- (5) Este interzisă înființarea de instanțe extraordinare. Prin lege organică pot fi înființate instanțe specializate în anumite materii, cu posibilitatea participării, după caz, a unor persoane din afara magistraturii.
- (6) *Controlul judecătoresc al actelor administrative ale autorităților publice, pe calea contenciosului administrativ, este garantat, cu excepția celor care privesc raporturile cu Parlamentul, precum și a actelor de comandament cu caracter militar. Instanțele de contencios administrativ sunt competente să soluționeze cererile persoanelor vătămate prin ordonanțe sau, după caz, prin dispoziții din ordonanțe declarate neconstituționale.*

f) Rolul Curții Constituționale privind domeniul de securitate (controlul de constituționalitate al legilor în domeniu)

Articolul 146

Curtea Constituțională are următoarele atribuții:

- a) se pronunță asupra constituționalității legilor, înainte de promulgarea acestora, la sesizarea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a Guvernului, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Avocatului Poporului, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori, precum și, din oficiu, asupra inițiativelor de revizuire a Constituției;
- b) se pronunță asupra constituționalității tratatelor sau altor acorduri internaționale, la sesizarea unuia dintre președinții celor două Camere, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori;
- c) se pronunță asupra constituționalității regulamentelor Parlamentului, la sesizarea unuia dintre președinții celor două Camere, a unui grup parlamentar sau a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori;
- d) *hotărăște asupra excepțiilor de neconstituționalitate privind legile și ordonanțele, ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial; excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată și direct de Avocatul Poporului;*
- e) soluționează conflictele juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice, la cererea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a primului-ministru sau a președintelui Consiliului Superior al Magistraturii;
- f) veghează la respectarea procedurii pentru alegerea Președintelui României și confirmă rezultatele sufragiului;
- g) constată existența împrejurărilor care justifică interimatul în exercitarea funcției de Președinte al României și comunică cele constatate Parlamentului și Guvernului;
- h) dă aviz consultativ pentru propunerea de suspendare din funcție a Președintelui României;
- i) veghează la respectarea procedurii pentru organizarea și desfășurarea referendumului și confirmă rezultatele acestuia;

- j) verifică îndeplinirea condițiilor pentru exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni;
- k) hotărăște asupra contestațiilor care au ca obiect constituționalitatea unui partid politic;
- l) îndeplinește și alte atribuții prevăzute de legea organică a Curții.

Deciziile Curții Constituționale

Articolul 147

(1) Dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.

(2) În cazurile de neconstituționalitate care privesc legile, înainte de promulgarea acestora, Parlamentul este obligat să reexamineze dispozițiile respective pentru punerea lor de acord cu decizia Curții Constituționale.

(3) În cazul în care constituționalitatea tratatului sau acordului internațional a fost constatată potrivit articolului 146 litera b), acesta nu poate face obiectul unei excepții de neconstituționalitate. Tratatul sau acordul internațional constat ca fiind neconstituțional nu poate fi ratificat.

(4) Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor.

g) Rolul Avocatului Poporului privind controlul domeniului de securitate

Articolul 58

(1) Avocatul Poporului este numit pe o durată de 5 ani pentru apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice. Adjuncții Avocatului Poporului sunt specializați pe domenii de activitate.

(2) Avocatul Poporului și adjuncții săi nu pot îndeplini nici o altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.

(3) Organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului se stabilesc prin lege organică.

Exercitarea atribuțiilor

Articolul 59

(1) Avocatul Poporului își exercită atribuțiile din oficiu sau la cererea persoanelor lezate în drepturile și în libertățile lor, în limitele stabilite de lege.

(2) Autoritățile publice sunt obligate să asigure Avocatului Poporului sprijinul necesar în exercitarea atribuțiilor sale.

Raportul în fața Parlamentului

Articolul 60

Avocatul Poporului prezintă celor două Camere ale Parlamentului rapoarte, anual sau la cererea acestora. Rapoartele pot conține recomandări privind legislația sau măsuri de altă natură, pentru ocrotirea drepturilor și a libertăților cetățenilor

CUPRINS

Cuvânt înainte.....	3
Introducere.....	4
Capitolul 1. Scurtă privire asupra instituției “consiliul apărării”.....	6
Capitolul 2. Locul, rolul, atribuțiile și statutul CSAT.....	9
Capitolul 3. Particularitățile CSAT ca autoritate publică autonomă a puterii executive.....	13
Capitolul 4. Contradicții și incoerențe rezultate din aplicarea Hotărârii CSAT din 18 noiembrie 2005.....	14
Capitolul 5. Controlul parlamentar privind activitatea CSAT.....	17
Summary.....	19
Anexa 1.....	20
Anexa 2.....	26
Anexa 3.....	38